

NORGES OFFISIELLE STATISTIKK. X. 130.

NORGES BERGVERKSDRIFT 1945

FORELØPIGE OPPGAVER OVER BERGVERKSDRIFTEN PÅ SVALBARD
I ÅRENE 1941 OG 1945

Mines et usines

UTGITT AV

STATISTISK SENTRALBYRÅ

OSLO
I KOMMISSJON HOS H. ASCHEHOUG & CO.
1947

Pris kr. 1.25.

Norges Offisielle Statistikk, rekke X. (Statistique Officielle de la Norvège, série X.)

Rekke X.

Trykt 1944.

- Nr. 70. Forsikringsselskaper 1942. (*Sociétés d'assurances.*)
- 71. Norges handel 1942. (*Commerce.*)
- 72. Kommunenes gjeld m. v. 1943. (*Dette etc. des communes.*)
- 73. Veterinærvesenet 1942. (*Service vétérinaire.*)
- 74. Telegrafverket 1942—43. (*Télégraphes et téléphones de l'État.*)
- 75. Norges postverk 1943. (*Statistique postale.*)
- 76. Syketrygden 1942. (*Assurance-maladie nationale.*)
- 77. Skattestatistikken 1943—44. (*Répartition d'impôts.*)
- 78. Norges industri 1942. (*Statistique industrielle.*)
- 79. Arbeidslønninger i industrien 1942. (*Salaires des ouvriers industriels.*)
- 80. Norges kommunale finanser 1940—41. (*Finances des communes.*)
- 81. Skolestatistikk 1941—42. (*Instruction publique.*)
- 82. Meieribruket i Norge 1942. (*L'industrie laitière de la Norvège.*)
- 83. Norges elektrisitetsverker 1937 og 1938. (*Usines d'électricité.*)

Rekke X.

Trykt 1945.

- Nr. 84. Forsikringsselskaper 1943. (*Sociétés d'assurances.*)
- 85. Norges fiskerier 1942. (*Grandes pêches maritimes.*)
- 86. Fagskolestatistikk 1941/42—43/44. (*Écoles professionnelles.*)
- 87. Norges bergverksdrift 1943. (*Mines et usines.*)
- 88. Kommunenes gjeld m. v. 1944. (*Dette etc. des communes.*)
- 89. Norges postverk 1944. (*Statistique postale.*)
- 90. Meieribruket i Norge 1943. (*L'industrie laitière de la Norvège.*)
- 91. Skattestatistikken 1944—45. (*Répartition d'impôts.*)
- 92. Kriminalstatistikk 1941 og 1942. (*Statistique de la criminalité pour les années 1941 et 1942.*)
- 93. Veterinærvesenet 1943. (*Service vétérinaire.*)
- 94. Telegrafverket 1943—44. (*Télégraphes et téléphones de l'État.*)
- 95. Folkemengdens bevegelse 1941. (*Mouvement de la population.*)
- 96. Skolestatistikk 1942—43. (*Instruction publique.*)
- 97. Sunnhetstilstanden og medisinalforholdene 1941. (*Rapport sur l'État sanitaire et médical.*)
- 98. Norges handel 1943. (*Commerce.*)
- 99. Jordbruksstatistikk 1939—44. (*Superficies agricoles et élevage du bétail. Récoltes etc.*)
- 100. Sinnssykeasylenes virksomhet 1941. (*Statistique des hospices d'aliénés.*)

NORGES OFFISIELLE STATISTIKK. X. 130.

NORGES BERGVERKSDRIFT 1945

FORELØPIGE OPPGAVER OVER BERGVERKSDRIFTEN PÅ SVALBARD
I ÅRENE 1941 OG 1945

Mines et usines

UTGITT AV

STATISTISK SENTRALBYRÅ

OSLO
I KOMMISSJON HOS H. ASCHEHOUG & CO.
1947

For årene	1883—1898	se Norges Offisielle Statistikk, rekke III.	
—»—	1899—1903	—»—	» IV.
—»—	1904—1911	—»—	» V.
—»—	1912—1917	—»—	» VI.
—»—	1918—1924	—»—	» VII
For året	1925	—»—	» VIII, nr. 3.
—»—	1926	—»—	» VIII, » 35.
—»—	1927	—»—	» VIII, » 78.
—»—	1928	—»—	» VIII, » 105.
—»—	1929	—»—	» VIII, » 137.
—»—	1930	—»—	» VIII, » 155.
—»—	1931	—»—	» VIII, » 193.
—»—	1932	—»—	» IX, » 15.
—»—	1933	—»—	» IX, » 42.
—»—	1934	—»—	» IX, » 69.
—»—	1935	—»—	» IX, » 95.
—»—	1936	—»—	» IX, » 121.
—»—	1937	—»—	» IX, » 147.
—»—	1938	—»—	» IX, » 176.
—»—	1939	—»—	» X, » 4.
—»—	1940	—»—	» X, » 26.
—»—	1941	—»—	» X, » 49.
—»—	1942	—»—	» X, » 68.
—»—	1943	—»—	» X, » 87.
—»—	1944	—»—	» X, » 105.

Innhold.

	Side
<i>Forord</i>	5
<i>Oversikt</i>	7-15
<i>Bilag. Gruvedrift og metallproduksjon 1920—1945</i>	17-20
<i>Tabeller 1945</i>	21-28
Tabell 1. Oversikt over malmutvinningen i 1945	21
— 2. Gjennomsnittlig tall av arbeidere og utbetalte lønninger ved malmutvinningen i 1945	21
— 3. Forbruk av brensel og hjelpestoff ved malmutvinningen i 1945	21
— 4. Fylkesvis oversikt over malmutvinningen i 1945	22
— 5. Detaljerte oppgaver over malmutvinningen i 1945	24
— 6. Metallproduksjonen 1945	26
— 7. Tallet av arbeidere i året 1945 ved utgangen av hver måned	28
<i>Bergmestrenes meldinger om bergverksdriften i året 1945</i>	29-69
Østlandske bergdistrikt	29
Vestlandske —	35
Trondheimske —	39
Nordlandske —	52
Finnmark —	61
Svalbard i året 1941	63
— i året 1945	67

Table des matières.

	Pages
<i>Préface</i>	5
<i>Aperçu</i>	7-15
<i>Appendice. L'industrie minière et la production des métaux 1920—1945</i>	17-20
<i>Tableaux pour 1945</i>	21-28
Tableau n° 1. Aperçu général de l'industrie minière pour l'année 1945	21
— » 2. Nombre et salaires des ouvriers dans l'industrie minière 1945	21
— » 3. Consommation des combustibles et de la matière auxiliaire 1945	21
— » 4. L'industrie minière par préfectures 1945	22
— » 5. Données détaillées sur l'industrie minière 1945	24
— » 6. La production des métaux 1945	26
— » 7. Nombre des ouvriers en 1945 à la fin de chaque mois	28
<i>Rapports des inspecteurs des mines pour l'année 1945 (rapport de l'inspecteur de Svalbard également pour l'année 1941)</i>	29-69

Register til bergmestrenes meldinger.

	Side		Side
Alta Skiferbrudd	61	Meløy Gruve	53
Altermark Kleberstensgrube	60	A.s Mineral	59
Arktikugol	66	Mofjellet Gruber A.s	57
Bamble Apatitgruver A.s	32	Mosterhavn Kalkstensbrudd	38
Bergverksaktieselskapet Norge A.s	29	Mårnes Kvartsittbrudd (Jac. Kjode)..	61
Bjarkøy Gruver	53	Nedre Lassedal Flusspatgrube.....	32
A.s Bjøltvefossen	38	Nordisk Lettmetall A.s	52
A.s Bjørkaasen Gruber	56	Nordland Portland Cementfabriks Kalk-	
Bjørnøen A.s	65	stensbrudd	59
Bleka Gruber A.s	30	Norsk Magnesitindustri A.s	33
Bossmo og Malmhaug Kisgruber	58	Norske Kulfelter A.s	65, 69
Dale Malmfelter A.s	31	Nye A.s Sjøflot	50
A.s Dalen Portland Cementfabriks Kalk-		Næs Mineralmølle	35
stensbrudd	34	Orkla Gruve-Aktiebolag	44
Dalen Molybdængruber.....	30	Orkla Kvartsdrift A.s	60
Den Ankerske Marmorforretning A.s .	60	Orkla Metal-Aktieselskab	45
Det Norske Zinkkompani A.s	38	Oterstrand Gruber	58
Drag og Hundholmen Feltspatbrudd .	59	Porsmyr Talkumgruve	38
Dunderland Iron Ore Company Ltd..	53	Raffineringsverket A.s. Avd. Evje....	35
Engzeli Kromgrube	44	Do. Avd. Hosanger	38
Falconbridge Nikkelverk A.s	35	Ringerikes Nikkelverk	29
Feltspatkompaniet A.s	33	Risnes Kalkstensbrudd A.s	38
Fehnsgrubene	31	A.s Rødfjeldet Kisgruber	58
Folldal Verk A.s	39	A.s Rødsand Gruber	49
Fosdalen Gruver	46	Rødtjern Kromgruve.....	44
Fæø Gruber.....	37	Røysåsen Gruber	30
Glomsruds kollens Zinkgruber A.s	29	Røros Kobberverk A.s	41
Glærum Kalksteingrube	51	Rørvik Gruber	30
Gravdal Kisgrube	37	Råna Nikkelmalmfelt	60
Gravdal Klebersteinsgruve	38	Saggrenda Verk	32
Grimsrud Rutilgruber	31	Sandaker Glimmerbrudd	33
Grong Gruber A.s	48	Sandvik Kalkfelt A.s	39
Hadelands Bergverk A.s	29	Sjåen Grube.....	31
Hammerfall Dolomittbrudd	59	Skaftun Kalkstensbrudd	39
Humbelen Kalkstengruber	51	Skaland Grafitverk A.s.....	58
Jonsknuten Flusspatgrube	32	Skorovas Gruber.....	48
Killingdal Gruber	43	A.s Skøien Kalkbrudd	34
Kings Bay Kull Comp. A.s.....	65, 69	Stordø Kisgruber A.s	37
Kistrand Skiferbrudd A.s.....	61	Store Norske Spitsbergen Kulkompani	
Kjøli Gruber	44	A.s	64, 68
Kjørholt Kalkstensbrudd	34	A.s Strinda Kalkverk	52
Klødeborg Gruver A.s	35	A.s Sulitjelma Gruber	53
A.s Knaben Molybdængruber	36	A.s Sunnan Kalksteinmølle	51
Kongsberg Sølvverk.....	29	A.s Sydvaranger	61
Kragerø Rutilgruber A.s	31	A.s Søftestad Gruber	31
Kvandal Kvartsbrudd	60	Sørumsaasens Gruber	30
Kvina Gruber	36	A.s Tangen Bruk	52
Landfald Gruber.....	30	A.s Titania	36
Lassedal Flusspatgrube	32	Tranby og Gjellebæk Kalkstensbrud A.s	34
Le Talkumgrube	52	Tveitesta Flusspatgruve	32
Leigh Gruve.....	44	Valdres Skiferbrud A.s	33
Leivset Aktiekalkbrænderi	60	A.s Vigsnes Kobberverk	37
Lilleberg Verk A.s	52	Visnes Kalkstensbrudd	51
Lindvikkollens Rutilgrube.....	31	A.s Vaagsøy Kalkverk	51
Løkken Verk	44	Ørsdalen Wolframgruber	36
Meisingset Grube	50	Østlandske Stenexport A.s.....	33
Meløy Glimmerbrudd.....	61	A.s Aamdals Verk	30
		Årnes Kalkstengrube.....	50

FORORD

«Norges Bergverksdrift 1945» inneholder statistikk over malmutvinningen og metallproduksjonen, beretninger fra bergmestrene, en del oppgaver over bergverksdriften på Svalbard i 1941 og 1945, og bergmester Gunnar Aasgaards beretning om denne.

Statistikken omfatter bare de bergverk som har vært i drift i 1945. Om de øvrige verk finner en opplysninger i bergmestrenes beretninger.

Fra og med 1929 har bergverksskjemaene hatt den nåværende form. For forandringene i 1929 henviser en til innledningen til Norges Bergverksdrift 1929.

Sekretær fru Ellen Baalsrud har stått for utarbeidelsen av denne statistikk.

Statistisk Sentralbyrå, Oslo, i februar 1947.

Arne Skaug.

A. S k ø i e n .

Oversikt.

Innledning.

Bergverksstatistikken omfatter foruten bergverksdriften også metallfremstillingen, selv om denne bare i liten utstrekning bruker norsk råstoff og i få tilfelle er knyttet til gruvedrift. Av metallene ble i 1945 bare sølv, kobber og nikkelkobbermatte fremstilt i hytte ved gruvene. Til fremstillingen av aluminium brukes utenlandsk råstoff, og produksjonen av sink og ferrolegeringer bygger også vesentlig på importert råstoff. Til jern- og stålproduksjonen brukes både norsk og importert malm, foruten en del skrap- og avfallsjern.

I det følgende vil malmutvinningen og metallproduksjonen bli behandlet hver for seg.

Malmutvinningen.

Til tross for at malmutvinningen skaffet viktige råstoffer til krigsindustrien og tyskerne av den grunn i høy grad var interessert i å holde produksjonen oppe, var bergverksproduksjonen i krigsårene bare omtrent halvparten av førkrigsproduksjonen. Dette skyldes bombeskader, nedsatt arbeidseffektivitet, vanskelige transportforhold og vanskeligheter med å skaffe det nødvendige driftsmateriell. I de første måneder av 1945 økte alle disse vanskeligheter og produksjonen gikk ytterligere ned. Ved frigjøringen fikk bergverkene også øyeblikkelige avsetningsvanskeligheter, da Tyskland som hadde vært hovedavtager av våre malmer, falt helt bort som kjøper. De fleste bergverk stoppet derfor all produksjonsdrift. I de første måneder etter frigjøringen var produksjonen bare et par prosent av produksjonen i 1938. Utover høsten ble driften satt i gang igjen, men var fremdeles svært liten. Etter den årlige produksjonsindeks var produksjonen ved bergverkene i 1945 16,7 % av produksjonen i 1938. Produksjonsindeksen viser følgende tall for årene 1939—1945: (1938 = 100.)

År	1939	1940	1941	1942	1943	1944	1945
Indeks	95,7	59,4	64,5	51,1	46,4	45,6	16,7

Jernmalm og svovelkis er de viktigste produkter fra norske bergverk. Av disse er jernmalmproduksjonen gått sterkest ned. A/S Syd-Varanger, som er vår største produsent av jernmalm, har på grunn av store krigsskader og andre vanskeligheter hatt meget liten eller ingen produksjon i krigsårene. I 1945 har det overhodet ikke vært produksjonsdrift der, men selskapet har vært beskjeftiget med gjenoppbyggingsarbeider etter krigsødeleggelsene. Produksjonen av jernmalm var i 1940 og 1941 noe under halvparten av produksjonen i 1938, i 1942—1944 ca. 20 % og i 1945 7 % av produksjonen i 1938, eller i 1945 106 850 tonn mot 1 474 478 tonn i 1938. Etter frigjøringen har avsetningsforholdene for jernmalm vært vanskelige, da også før krigen det meste av jernmalmen ble eksportert til Tyskland.

For svovelkisen er forholdene bedre. Produksjonen i årene 1940—1944 var henholdsvis 74 %, 91 %, 80 %, 79 % og 73 % av produksjonen i 1938, som var 1 027 776 tonn. Etter en helt minimal produksjon i månedene etter frigjøringen, steg produksjonen i slutten av året, og eksporten kom også i gang igjen. Produksjonen i 1945 ble 247 465 tonn eller 24 % av produksjonen i 1938.

Produksjonen av koppermalm, nikkelmalm og sinkmalm gikk også sterkt ned under krigen. I de siste krigsår var produksjonen av koppermalm ca. 60 % av produksjonen i 1938, av nikkelmalm vel 40 % og av sinkmalm 55—60 %. I 1945 gikk produksjonen videre ned og var etter frigjøringen helt ubetydelig, men har tatt seg opp igjen i slutten av året. Produksjonen ble for hele 1945 9 785 tonn koppermalm (28 % av produksjonen i 1938), 12 701 tonn nikkelmalm (37 %) og 2 483 tonn sinkmalm (16 %). Produksjonen av molybdén var i krigsårene ca. 50 % av produksjonen i 1938, undtagen i 1942, da den var 81 %. Denne produksjon opphørte helt etter kapulasjonen og er ikke kommet i gang igjen i løpet av 1945.

Følgende tabell viser produksjonen av de viktigste malmer i årene 1938—1945:

	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944	1945
Jernmalm og titanjernstein . 1000 t.	1 474	1 395	667	628	345	285	328	107
Svovelkis —»—	1 028	1 025	762	933	822	809	750	247
Kopperkonsentrat —»—	35	32	25	32	22	21	20	10
Nikkelmalm —»—	34	29	25	22	22	16	14	13
Sinkmalm og blyerts —»—	15	12	5,9	7,5	8,4	9,1	8,2	2,5
Molybdénglans tonn..	775	722	480	389	624	386	420	130

På grunnlag av oppgaver fra de enkelte gruver (se tabell 5) har en i tabellen på neste side regnet ut innholdet av svovel og viktigere metaller i de utvunne malmer i årene 1935—1945.

År	Sølv	Kopper	Nikkel	Sink	Jern	Svovel
	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn
1935	8,3	20 514	1 235	6 703	497 297	406 273
1936	7,1	22 607	1 270	7 703	598 685	467 265
1937	8,8	20 744	877	8 838	718 238	462 590
1938	7,8	21 627	1 245	7 708	972 089	458 090
1939	9,2	20 357	1 106	5 768	930 213	456 817
1940	8,8	15 529	1 007	3 685	445 273	338 938
1941	8,0	17 988	907	4 436	433 914	404 975
1942	7,9	15 471	911	4 834	251 125	357 014
1943	7,2	16 248	577	4 887	205 495	352 204
1944	5,3	14 462	529	5 064	234 370	327 312
1945	4,1	5 203	516	1 835	74 131	109 867

Antall beskjeftigede arbeidere gikk ikke så sterkt ned som produksjonen. Mens produksjonen gikk ned til under halvparten, beskjeftiget bergverkene i krigsårene 70—80 % av arbeidertallet i 1938. I 1945 gikk antall beskjeftigede arbeidere sterkt ned, men heller ikke så langt nær så sterkt ned som produksjonen, som bare ble 17 % av produksjonen i 1938. Det gjennomsnittlige antall arbeidere i 1945 var 3 066 eller 48 % av antallet i 1938, mot 5 322 i 1944 og 6 418 i 1938. Antall beskjeftigede arbeidere ved utgangen av de enkelte måneder i 1945 viser en nedgang fra 4 468 i januar til 1 979 i august. I slutten av året var det noen stigning og tallet var 2 473 ved utgangen av desember. (Se tabell 7.) Bedriftene beholdt for en stor del sine arbeidere selv om det ikke var noen produksjonsdrift. De ble delvis beskjeftiget med opprydnings- og reparasjonsarbeider.

I løpet av krigsårene steg prisene på malmene, så verdien av produksjonen holdt seg bedre oppe enn mengden. Den totale verdi av bergverksproduksjonen var i 1938 vel 57 millioner kroner. I 1940 gikk den ned i ca. 42 millioner kroner, men steg igjen og var i 1941, 1942 og 1943 omtrent 50 millioner kroner. I 1944 var verdien større enn i 1938, nemlig ca. 58 millioner kroner, mens mengden dette år bare var 45,6 % av mengden i 1938.

Under krigen overtok tyskerne det meste av produksjonen ved bergverkene og de fastsatte også prisene, bygd på kalkyler fra bedriftene. Det var ikke alltid faste priser på de enkelte produkter, men prisene ble fastsatt for den enkelte bedrift for et bestemt tidsrom. Etter frigjøringen har eksportprisene til dels vært meget lavere enn de priser som ble betalt under krigen. Dette sammen med den lille produksjon (ca. 17 % av produksjonen i 1938) gjorde at produksjonsverdien i 1945 bare ble 18,7 millioner kroner, eller 33 % av verdien i 1938. Følgende tabell viser mengde og verdi av de forskjellige malmer i årene 1938, 1944 og 1945:

	1938		1944		1945	
	Mengde Tonn	Verdi 1000 kr.	Mengde Tonn	Verdi 1000 kr.	Mengde Tonn	Verdi 1000 kr.
Sølvertser	14 907	387	9 915	498	7 481	253
Koppermalm og -konsen- trat	35 105	5 017	20 260	9 806	9 785	3 111
Svovelkis, også kopper- holdig	1 027 776	18 167	750 405	23 545	247 465	8 187
Nikkelmalm	34 220	1 521	13 961	1 578	12 701	1 085
Jernmalm og titanjern- stein	1 474 478	28 252	328 401	13 125	106 850	3 870
Sinkmalm og blyerts	15 089	679	8 224	1 493	2 483	296
Rutikonsentrat	124	89	85	108	76	103
Molybdénglans	775	3 210	420	7 531	130	1 565
Andre	525	110	3 157	368	1 717	243
I alt	—	57 432	—	58 052	—	18 713

Produksjonsverdien var som tidligere nevnt 18,7 millioner kroner i 1945. Samtidig var utgiftene til brensel, hjelpestoffer, elektrisitet, emballasje og betaling for bortsatt arbeid tilsammen 3,4 millioner kroner, og bearbeidelsesverdien ble således 15,3 millioner kroner. Det ble utbetalt 17,1 millioner kroner i lønn til arbeidere og funksjonærer, altså ca. 1,8 millioner kroner mer enn bearbeidelsesverdien. At bedriftene i så stor utstrekning beholdt sine arbeidere til tross for den minimale produksjon, bidrog meget til dette underskudd. Da det etter frigjøringen var forbud mot driftsstans eller driftsinnskrenking uten samtykke fra det offentlige for å hindre en større arbeidsløshet under vanskelighetene omkring kapitulasjonen, kunde det gis statsstøtte for det tap bedriftene led ved å beholde sine arbeidere uten å kunne skaffe dem tilstrekkelig arbeid. Slik støtte er yttet til enkelte bergverk.

Følgende sammenstilling viser indeksen for produksjonsmengden, og de relative tall for produksjonsverdien og gjennomsnittlig arbeidertall i årene 1940—1945 med 1938 = 100:

	1940	1941	1942	1943	1944	1945
Produksjonsindeks	59,4	64,5	51,1	46,4	45,6	16,7
Relative tall for verdien	73	92	85	86	101	33
Relative tall for arbeidertallet ..	71	78	71	72	83	48

En viser for øvrig til tabellene 1, 2 og 3.

Tabell 4 gir en fylkesvis oversikt over malmutvinningen og tabell 5 gir en del viktigere opplysninger om de enkelte bergverk.

I bilagstabellene 1, 2 og 3 finner en oppgaver over arbeidertall, produksjonsmengde og produksjonsverdi i årene 1920—1945. En gjør oppmerksom på at oppgavene over arbeidertall til og med 1929 også omfatter kraftstasjonene ved bergverkene. En viser ellers til anmerkningene under tabellene. I bilagstabell 4 finnes oppgaver over eksporten av svovelkis og jernmalm i årene 1920—1945.

Metallproduksjonen.

Også den elektrometallurgiske industri var av krigsviktig betydning for tyskerne, men produksjonen gikk allikevel ned til ca. halvparten av førkrigsproduksjonen. Den elektrometallurgiske industri er i stor utstrekning avhengig av importerte råstoffer, som for en stor del kommer fra områder som vi under krigen var avskåret fra. Det var også mangel på brensel og hjelpestoffer. I slutten av 1944 og i begynnelsen av 1945 bevirket den vanskelige kullsituasjon at flere bedrifter måtte gå med innskrenket drift eller stanse helt. Disse vanskeligheter fortsatte etter frigjøringen og den gjennomsnittlige månedsproduksjon i sommermånedene 1945 var bare ca. 10 % av gjennomsnittlig månedsproduksjon i 1938. I slutten av 1945 steg produksjonen igjen. Produksjonsindeksen viser følgende tall for krigsårene: (1938 = 100.)

År	1940	1941	1942	1943	1944	1945
Indeks	73,9	51,4	49,6	58,2	49,8	19,9

Aluminiumsproduksjonen spilte før krigen den største rolle innen metallfremstillingen. Til denne kunne det skaffes råstoffer fra Tyskland og Frankrike, og produksjonen holdt seg i årene 1940—1944 gjennomsnittlig på ca. 75 % av produksjonen i 1938. I 1945 ble produksjonen innskrenket og i de første månedene etter frigjøringen var den svært liten. Det var overflod av aluminium på verdensmarkedet og avsetningsmulighetene var usikre. Utover høsten steg imidlertid produksjonen igjen og eksporten til Sverige og Danmark kom i gang. Produksjonen i hele 1945 ble 4 608 tonn eller 16 % av produksjonen i 1938.

Av ferrolegeringer er produksjonen av ferrosilisium ikke avhengig av malmimport og produksjonen har under krigen delvis vært langt større enn før krigen. Produksjonen av andre ferrolegeringer som ferrokrom og ferromangan har vært helt ubetydelig, da denne produksjon er avhengig av import fra oversjøiske land. Etter frigjøringen gikk også produksjonen av ferrosilisium ned til et minimum. I hele 1945 var produksjonen av ferrosilisium 38 % av produksjonen i 1938 og av andre ferrolegeringer 3 %.

Produksjonen av nikkel og sink gikk raskt ned etter krigsutbruddet. Produksjonen av nikkel har i krigsårene vært under 20 % av produksjonen i 1938, og sinkproduksjonen har, bortsett fra 1943 da den var 33 % av produksjonen i 1938, gått nesten like meget ned. Kopperproduksjonen gikk jevnt ned og nådde minimum i 1944 med en produksjon som var 9 % av produksjonen i 1938. I 1945 steg den til 1 692 tonn eller 16 % av 1938.

Svovelproduksjonen holdt seg nokså jevnt på vel 70 % av produksjonen i 1938, men var i 1945 bare 20 %.

Ved siden av ferrosilisium var det bare produksjonen av rujern som var større under krigen enn før, og rujernsproduksjonen var også forholdsvis størst i 1945 da den utgjorde 83 % av produksjonen i 1938. Følgende tabell viser produsert mengde av de forskjellige metaller i årene 1938—1945:

	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944	1945
	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn
Sølv	7,3	11,1	9,4	8,6	8,1	8,2	5,2	4,1
Kopper	10 547	10 458	6 730	5 017	4 597	2 014	937	1 692
Nikkel	8 467	9 121	3 732	1 370	949	872	1 474	1 555
Aluminium ..	29 035	31 130	27 780	17 528	20 498	23 514	20 035	4 608
Ferrosilisium .	42 185	39 538	39 051	54 304	54 723	84 231	66 321	15 987
Andre ferro- legeringer ..	93 442	107 648	71 117	19 508	7 508	12 937	18 793	3 169
Rujern	38 121	43 599	37 367	49 482	48 607	47 687	38 631	31 839
Sink	46 523	45 917	17 229	6 464	7 693	15 376	11 777	9 228
Bly og tinn...	581	609	332	139	49	23	146	133
Svovel	110 846	90 696	76 872	78 669	78 666	91 811	66 668	21 772

Mens produksjonen gikk sterkt ned, viste ikke arbeidertallet den samme utvikling. Det gikk riktignok ned fra gjennomsnittlig 5 962 i 1938 til 5 162 i 1940, men det steg så igjen for hvert år til det i 1943 var 6 460, altså større enn i 1938. I 1944 gikk det noe ned, men var fremdeles større enn i 1938. I 1945 var det gjennomsnittlige antall arbeidere 4 241. I januar 1945 var tallet 5 537, men det gikk ned for hver måned til det i juni var 3 632. Deretter økte det igjen og var 4 214 i desember. Mens produktmengden i 1945 var ca. 20 % av produksjonen i 1938, var arbeidertallet gjennomsnittlig 71 % av antallet i 1938.

Produksjonsverdien gikk ikke så sterkt ned som mengdene på grunn av prisoppgangen. Til tross for nedgangen i produksjonen var den samlede verdi i 1940 og 1943 endog større enn i 1938, mens den i 1941, 1942 og 1944 var henholdsvis 80 %, 84 % og 93 % av produksjonsverdien i 1938, som var ca. 180 millioner kroner. Prisene ble på samme måte som ved bergverkene fastsatt av tyskerne.

Etter frigjøringen gikk prisene for de fleste metaller ned i forhold til hva tyskerne hadde betalt, og dette sammen med den lille produksjonsmengde gjorde at verdien i 1945 bare ble ca. 65 millioner kroner eller 36 % av verdien i 1938. Følgende tabell viser mengde og verdi av de enkelte produkter ved metallfremstillingen i årene 1938, 1944 og 1945:

	1938		1944		1945	
	Mengde Tonn	Verdi 1000 kr.	Mengde Tonn	Verdi 1000 kr.	Mengde Tonn	Verdi 1000 kr.
Sølv	7,3	390	5,2	627	4,1	495
Kopper	10 547	8 997	937	1 359	1 692	2 076
Nikkel	8 467	27 705	1 474	10 951	1 555	7 775
Aluminium	29 035	45 179	20 035	43 137	4 608	9 692
Ferrolegeringer	135 627	41 561	85 114	53 720	19 156	11 813
Rujern	38 121	5 357	38 631	10 192	31 839	8 444
Sink	46 523	15 237	11 777	15 285	9 228	8 305
Bly og tinn	581	945	146	193	133	388
Svovel	110 846	{ 35 370	66 668	{ 33 458	21 772	{ 16 219
Andre produkter ¹	—	—	—	—	—	—
I alt	—	180 741	—	168 922	—	65 207

¹ Omfatter bl. a. gull, platina, iridium, rhodium, kadmiun, slagg og avfall, typemetall, lagermetall, kopperskjerstein, stål, diverse metallegeringer, aluminiumoksyd, elektroder og elektrodemasse, natriumklorat, silisiumkarbid og nikkelkopperskjerstein, et mellomprodukt ved koppar- og nikkel fremstillingen.

Neste tabell viser en sammenstilling av produksjonsindeksen og de relative tall for verdien av produksjonen og gjennomsnittlig arbeidertall i årene 1939—1945 med 1938 = 100:

	1939	1940	1941	1942	1943	1944	1945
Produksjonsindeks	104,3	73,9	51,4	49,6	58,2	49,8	19,9
Relative tall for produksjons- verdien	108	101	80	84	104	93	36
Relative tall for arbeidertallet .	102	87	91	95	108	104	71

Den samlede verdi av produksjon for egen regning og godtgjørelse for leie-arbeid og reparasjonsarbeid ble i 1945 65,3 millioner kroner. Verdien av brukt råstoff, brensel og hjelpestoffer, elektrisk kraft og emballasje og betaling for bortsatt arbeid var tilsammen 43,4 millioner kroner. Bearbeidelsesverdien blir således 21,9 millioner kroner, mens lønnsutgiftene til arbeidere og funksjonærer beløp seg til 26,7 millioner kroner, altså 4,8 millioner kroner mer.

I tabell 6 og 7 er det gitt oppgaver over antall arbeidere, utførte timeverk, utbetalt arbeider- og funksjonærlønn og spesifiserte oppgaver over produksjon, forbruk av råstoffer, brensel og hjelpestoffer for sølv-, koppar- og nikkelverk, aluminiumsfabrikker, ferrolegeringsfabrikker og andre metallproduserende bedrifter.

I bilag 5 er oppført arbeidertallet i årene 1920—1945 og i bilag 6 og 7 mengde og verdi av produksjonen i de samme år. I bilag 8 finner en eksporten av aluminium og ferrolegeringer i årene 1920—1945.

Bergverksdriften på Svalbard i årene 1941 og 1945.

Ifølge bergmesterens beretning for 1941 fortsatte produksjonsdriften utover vinteren dette år ved fire gruver, nemlig ved Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S's gruver i Sverdrupbyen og Longyearbyen og ved det russiske selskap Arktikugols gruver ved Barentsburg og Grumantbyen. I begynnelsen av mai ble driften gjenopptatt ved Kings Bay Kull Comp. A/S's anlegg i Ny-Ålesund. Driften ved gruvene fortsatte til slutten av august, da hele befolkningen ble evakuert, først russerne til Arkangelsk, og så, den tredje september, den norske befolkning til Storbritannia.

Den norske kullproduksjon ble 146 157 tonn, den russiske 183 674 tonn, tilsammen 329 831 tonn. I 1940 var produksjonen 565 407 tonn og i 1939 625 000 tonn.

Av den norske produksjon ble det i 1941 skipet 37 087 tonn, inklusive bunkers, og av den russiske 109 414 tonn. Av den norske produksjon gikk 24 091 tonn til Norge, 8 912 tonn til Island og andre land med kullbåter, som rømte eller ble tatt som prise, og 2 076 tonn gikk tapt ved krigsforlis.

Ved evakueringen ble anleggene delvis ødelagt forat tyskerne ikke skulle kunne ta opp driften igjen, og kull-lagrene ble antent, se bergmesterens beretning for 1941.

I årene 1942, 1943 og 1944 var det ingen produksjonsdrift. Om forholdene for øvrig henviser en til bergmesterens foreløpige beretning for 1945.

Våren 1945 begynte gjenoppbyggingen, og produksjonsdriften begynte igjen i slutten av året ved Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S's gruver i Longyear-dalen og i Braganza, og ved Kings Bay Kull Comp. A/S's anlegg ved Kongsfjorden. Produksjonen ble dog bare et par tusen tonn, og den gikk med til eget forbruk.

I følgende tabell gir en noen viktigere oppgaver for de norske selskaper i årene 1935—1941. For det russiske selskap mangler en tilsvarende oppgaver.

	1935	1936	1937	1938	1939	1940 ¹	1941
Antall bedrifter.....	1	1	1	1	1	2	2
Antall arb. i driftstiden.....	483	505	537	575	623	}	658
Herav i gruva.....	316	328	342	381	408		392
» i dagen.....	31	30	30	28	33		48
» ved andre arbeider....	136	147	165	166	182		218
Gjennomsn. ant. arb. i året ...	483	505	537	575	623	}	438
Herav kvinner.....	26	28	31	36	50		38
Ant. funksj. (i driftstiden)....	12	13	12	12	13		26
Utbetalt arbeider- og funksjo- nær lønn 1000 kroner.....	2 433	2 576	2 710	3 067	3 522	3 120	2 298
Produksjon:							
Mengde, tonn.....	309 022	308 586	296 654	298 740	311 592	268 509	146 157
Eget forbruk av kull, tonn ..	9 903	9 608	9 362	9 876	10 080	?	?
Skipet i årets løp:							
Mengde, tonn.....	315 951	297 506	290 876	287 425	298 439	271 234	37 087
Herav bunkers til egne og frem- mede skip, tonn.....	15 729	13 198	17 874	17 525	17 697	?	2 008

¹ Oppgave mangler for Store Norske Spitsbergen Kulkompani. De tall som her er gitt for dette selskap er hentet fra bergmesterens beretning.

Neste tabell inneholder oppgaver over produksjon og utførsel av kull, og antall personer beskjeftiget på Svalbard i en årrekke. En gjør oppmerksom på at arbeidertallet omfatter alle personer knyttet til bedriftene, eller personer som står på bedriftenes lønningslister. Anleggsarbeidere er også tatt med, likeså vaktmannskaper ved gruver som ikke har vært i drift.

År	Utførsel av kull		Antall personer beskjeftiget		År	Pro-duk-sjon av kull i alt	Utførsel av kull		Antall personer beskjeftiget	
	I alt	Herav fra norske gruver	Som-mer-sesong	Vinter-sesong ¹			I alt	Herav fra norske gruver	Som-mer-sesong	Vinter-sesong ²
	1000 kg	1000 kg				1000 kg	1000 kg	1000 kg		
1907	1 500	—		130	1927	325 425	295 729	295 729	760	615
1908	6 000	—		120	1928	275 019	278 849	278 849	695	605
1909	4 000	—		82	1929	251 185	239 719	239 719	736	439
1910	4 600	—		128	1930	188 419	195 530	195 530	464	441
1911	22 000	—		184	1931	243 095	216 103	216 103	647	671
1912	23 520	—		150	1932	265 705	257 120	246 960	781	1 942
1913	32 800	—		275	1933	426 107	353 943	280 104	2 198	1 838
1914	38 440	—		300	1934	532 808	453 841	304 841	2 211	2 260
1915	17 830	—		200	1935	708 801	634 819	315 951	2 260	2 300
1916	19 245	19 245		260	1936	783 851	703 676	297 506	2 320	2 353
1917	24 860	24 860	500	414	1937	766 135	745 000	290 876	2 545	2 470
1918	62 729	55 229	831	695	1938	626 518	606 000	287 425	2 350	2 316
1919	99 307	68 447	885	715	1939	625 000	611 685	298 439	2 665	2 459
1920	130 794	76 880	1 417	1 035	1940	565 407	540 963	271 234	2 600	2 226
1921	172 370	109 186	1 398	924	1941	329 831	146 501	37 087	?	0
1922	326 041	208 363	1 166	913	1942	0	0	0	0	0
1923	340 942	229 596	1 522	1 194	1943	0	0	0	0	0
1924	450 000	266 202	1 741	1 499	1944	0	0	0	0	?
1925	413 000	286 000	1 431	578	1945	?	0	0	?	485
1926	290 340	281 340	969	753						

¹ 1917/18, 1918/19. ² 1927/28, 1928/29 osv.

Bilag 1. Antall arbeidere sysselsatt ved malmutvinningen 1921—1945.¹

År	Sølvvertser	Koppermalm og svovelkis	Nikkelmalm	Jernmalm	Andre produkter ²	I alt
1921	233	1 692	24	559	94	2 602
1922	236	1 683	20	939	137	3 015
1923	265	1 779	16	1 305	268	3 633
1924	289	1 885	15	1 569	230	3 988
1925	282	2 284	6	1 363	338	4 273
1926	237	2 213	5	461	195	3 111
1927	220	2 235	152	754	206	3 567
1928	229	2 465	154	1 069	208	4 125
1929	231	2 608	150	1 425	257	4 671
1930	233	2 523	148	1 516	271	4 691
1931	231	1 565	97	1 067	244	3 204
1932	220	2 095	176	815	321	3 627
1933	215	2 380	203	812	419	4 029
1934	223	2 588	233	899	350	4 293
1935	235	2 670	219	1 045	576	4 745
1936	242	2 750	216	1 227	787	5 222
1937	253	2 901	171	³ 2 020	429	5 774
1938	242	2 849	193	³ 2 624	510	6 418
1939	234	2 850	188	³ 2 449	430	6 151
1940	223	2 376	181	³ 1 403	350	4 533
1941	210	2 816	164	³ 1 382	429	5 001
1942	216	2 918	176	³ 658	590	4 558
1943	215	3 002	163	³ 610	603	4 593
1944	220	3 087	149	1 194	672	5 322
1945	226	1 979	130	429	302	3 066

¹ Til og med 1927 er angitt gjennomsnittet i driftstiden, for de senere år gjennomsnittet i året.² Oppgavene omfatter også arbeiderantallet ved magnesittframstillingen til og med 1929 og ved produksjonen av titanjernstein til og med 1936. ³ Omfatter også arbeiderne ved utvinningen av titanjernstein.**Bilag 2. Produksjonsmengden ved malmutvinningen 1921—1945.**

År	Sølvvertser	Koppermalm	Svovelkis	Nikkelmalm	Jernmalm	Andre produkter ¹	I alt
	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn
1921	8 832	14 135	231 123	2 141	54 975	3 662	314 868
1922	11 764	1 059	396 411	3 050	258 815	12 489	683 588
1923	12 521	2 352	375 161	—	385 836	17 010	792 880
1924	19 868	2 032	403 411	—	522 124	19 073	966 508
1925	19 931	4 297	624 375	—	425 424	16 418	1 090 445
1926	16 314	3 903	634 836	—	212 661	13 226	880 940
1927	14 422	2 524	617 044	7 612	328 134	14 963	984 699
1928	14 267	15 285	738 535	21 246	530 508	17 077	1 336 918
1929	13 922	28 569	739 597	23 473	746 112	12 891	1 564 564
1930	14 615	25 045	730 951	29 084	772 423	19 422	1 591 540
1931	14 803	14 604	359 951	15 242	574 887	18 899	998 386
1932	15 925	18 376	727 020	23 363	373 907	31 912	1 190 503
1933	14 653	22 093	864 576	23 614	473 863	42 798	1 441 597
1934	14 046	23 374	960 898	29 213	567 414	40 077	1 635 022
1935	14 791	25 821	893 513	31 471	765 152	50 946	1 781 694
1936	16 026	27 229	1 031 825	33 311	846 809	84 325	2 039 525
1937	14 816	30 687	1 048 300	22 147	² 1 075 558	19 015	2 210 523
1938	14 907	35 105	1 027 776	34 220	² 1 474 478	16 513	2 602 999
1939	14 516	32 169	1 024 953	29 070	² 1 395 435	13 109	2 509 252
1940	13 977	25 236	762 312	24 988	² 667 148	6 498	1 500 159
1941	14 547	31 861	932 941	21 637	² 627 599	8 084	1 636 669
1942	13 450	22 238	822 207	21 837	² 345 211	9 075	1 234 018
1943	12 303	21 216	808 779	15 679	² 285 191	11 845	1 155 013
1944	9 915	20 260	750 405	13 961	² 328 401	11 886	1 134 828
1945	7 481	9 785	247 465	12 701	² 106 850	4 406	388 688

¹ Oppgavene omfatter til 1929 også talk og apatitt, til 1930 magnesitt og til og med 1936 titanjernstein² Omfatter også titanjernstein som i tidligere år har vært tatt med under «andre produkter».

Bilag 3. Produksjonsverdien av malmutvinningen 1921—1945.

År	Sølvvertser	Kopper- malm	Svovelkis	Nikkel- malm	Jernmalm	Andre produkter ¹	I alt
	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.
1921	1 440	869	10 341	118	1 403	211	14 382
1922	629	84	12 531	91	6 726	616	20 677
1923	1 000	149	13 478	—	11 085	1 246	26 958
1924	1 333	193	14 610	—	14 709	1 524	32 369
1925	1 261	322	19 100	—	9 553	1 536	31 772
1926	531	234	17 562	—	3 619	1 030	22 976
1927	460	133	12 975	137	4 838	981	19 524
1928	517	1 466	15 840	605	7 643	1 251	27 322
1929	345	4 814	16 556	463	10 748	1 185	34 111
1930	275	3 809	12 602	816	11 092	1 749	30 343
1931	182	1 484	5 087	494	7 882	1 719	16 848
1932	352	1 437	9 251	990	5 544	2 942	20 516
1933	251	1 926	11 341	1 134	6 507	3 620	24 779
1934	256	2 210	10 992	1 156	7 958	2 424	24 996
1935	500	3 144	12 499	1 402	10 503	3 929	31 977
1936	350	3 780	16 914	1 401	12 039	5 407	39 891
1937	458	4 436	17 626	1 208	² 17 862	3 445	45 035
1938	387	5 017	18 167	1 521	² 28 252	4 088	57 432
1939	451	5 571	19 770	1 346	² 25 759	3 471	56 368
1940	754	5 200	16 336	1 469	² 15 045	3 075	41 879
1941	698	6 586	22 090	1 676	² 18 447	3 297	52 794
1942	679	8 050	22 287	1 771	^{2 3} 9 941	6 012	48 740
1943	709	9 406	23 252	1 506	² 8 830	³ 5 872	49 575
1944	498	9 806	23 545	1 578	² 13 125	9 500	58 052
1945	253	3 111	8 187	1 085	² 3 870	2 207	18 713

¹ Oppgavene omfatter til 1929 også talk og apatitt, til 1930 magnesitt og til og med 1936 titanjernstein.² Omfatter også titanjernstein som i tidligere år er ført under «andre produkter».³ Tallet er rettet.**Bilag 4. Utførsel av svovelkis og jernmalm 1921—1945.**

År	Svovelkis	Jernmalm	År	Svovelkis	Jernmalm
	Tonn	Tonn		Tonn	Tonn
1921	193 577	179 536	1934	656 785	682 897
1922	443 748	285 297	1935	601 354	786 288
1923	351 743	358 821	1936	746 064	995 265
1924	388 905	524 662	1937	676 535	1 025 894
1925	538 671	424 662	1938	654 956	1 497 140
1926	582 771	128 423	1939	653 962	1 182 125
1927	603 157	379 759	1940	403 840	239 062
1928	646 217	546 315	1941	616 721	505 313
1929	656 532	734 946	1942	545 306	568 452
1930	639 540	631 829	1943	526 716	¹ 342 426
1931	391 755	347 903	1944	471 847	242 667
1932	474 701	343 032	1945	116 102	43 565
1933	575 917	481 188			

¹ Tallet er rettet.

Bilag 5. Arbeidertallet ved metallproduksjonen 1921—1945.

År	Sølv	Kopper	Nikkel	Ferro- legeringer ¹	Alu- minium ¹	Rujern	Sink, bly og tinn ¹	Stål og annet ¹
1921	17	87	5	—	—	35	—	—
1922	20	19	1	—	—	31	—	—
1923	13	4	8	630	1 241	46	253	—
1924	13	3	5	820	1 540	29	302	251
1925	14	48	—	1 037	1 423	56	318	253
1926	11	71	—	941	1 516	37	247	200
1927	15		—	935	1 576	—	527	
1928	300			1 160	1 656	312		
1929	304			1 285	1 810	781		
1930	438			1 413	1 711	1 004		
1931	367			1 265	1 363	743		
1932	406			966	1 163	1 064		
1933	504			962	1 055	1 221		
1934	509			1 360	1 064	1 279		
1935	523			1 381	1 043	1 419		
1936	614			1 506	1 133	1 695		
1937	663			1 549	1 646	1 861		
1938	752			1 613	1 753	1 844		
1939	778			1 687	1 845	1 764		
1940	518			1 540	1 722	1 382		
1941	332			1 741	1 692	1 640		
1942	359			1 713	1 907	1 687		
1943	329			2 194	2 026	1 911		
1944	260			2 328	1 802	1 826		
1945	317			1 391	966	1 567		

¹ For ferrolegeringer, aluminium, sink og bly har en ikke fullstendige oppgaver for 1923. For stål og andre metaller ikke for 1924, for tinn ikke for i 1927.

Bilag 6. Produksjonen av sølv, kopper, nikkel og rujern 1921—1945.

År	Produksjonsmengde				Produksjonsverdi			
	Sølv i barrer	Kopper	Nikkel	Rujern	Sølv i barrer	Kopper	Nikkel	Rujern
	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.
1921	6,1	1 348	—	1 706	880	2 157	—	379
1922	6,4	80	—	1 970	823	136	—	262
1923	9,3	67	71	4 094	1 205	135	250	635
1924	13,2	61	—	1 477	1 980	143	—	208
1925	15,7	251	—	3 436	1 848	423	—	366
1926	9,6	192	—	3 255	819	250	—	317
1927	9,8	13	30	3 362	689	15	88	335
1928	12,4	788	591	4 365	868	981	1 677	440
1929	8,8	2 400	438	19 883	530	3 266	1 204	1 855
1930	10,6	5 149	1 077	22 150	411	4 778	2 962	2 014
1931	9,6	4 352	2 939	12 862	422	2 945	8 500	1 224
1932	9,0	5 416	3 131	19 111	447	2 975	11 561	1 539
1933	7,5	6 694	4 168	29 251	397	3 873	16 004	2 606
1934	5,5	7 989	5 304	29 769	347	4 672	18 084	2 767
1935	8,4	8 438	5 892	32 419	593	5 519	20 799	2 884
1936	6,7	8 365	6 108	32 710	393	6 541	21 637	3 066
1937	8,6	8 302	6 740	36 084	501	8 985	20 149	4 876
1938	7,3	10 547	8 467	38 121	390	8 997	27 705	5 357
1939	11,1	10 458	9 121	43 599	620	9 771	29 187	6 345
1940	9,4	6 730	3 732	37 367	719	8 128	12 486	7 264
1941	8,6	5 017	1 370	49 482	815	7 208	5 428	11 764
1942	8,1	4 597	949	48 607	819	8 754	4 991	12 278
1943	8,2	2 014	872	47 687	955	4 308	6 477	12 864
1944	5,2	937	1 474	38 631	627	1 359	10 951	10 192
1945	4,1	1 692	1 555	31 839	495	2 076	7 775	8 444

**Bilag 7. Produksjonen av ferrolegeringer, aluminium etc.
1923—1945.**

År	Produksjonsmengde			Produksjonsverdi		
	Ferrolegeringer	Aluminium	Sink, bly og tinn ¹	Ferrolegeringer	Aluminium	Sink, bly og tinn
	Tonn	Tonn	Tonn	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.
1923	22 301	13 319	4 025	7 830	33 930	3 694
1924	63 478	19 953	5 666	24 639	56 655	5 844
1925	84 495	21 304	7 213	33 909	54 716	6 150
1926	94 056	24 429	5 744	27 024	46 907	3 963
1927	107 054	20 847	6 137	23 108	34 333	4 292
1928	122 233	24 779	382	30 031	37 602	1 008
1929	133 512	29 142	6 433	33 561	44 013	3 265
1930	122 686	27 357	35 411	30 893	39 551	11 163
1931	105 975	21 420	40 018	21 479	29 741	9 509
1932	83 981	17 787	40 054	14 005	29 591	11 905
1933	83 402	15 384	45 476	17 675	27 526	15 702
1934	97 163	15 346	45 537	25 496	27 310	14 319
1935	98 332	14 987	46 057	25 294	25 008	14 591
1936	134 647	15 405	45 492	31 456	25 114	15 110
1937	145 154	23 043	41 757	43 256	36 244	20 763
1938	135 627	29 035	47 104	41 561	45 179	16 182
1939	147 186	31 130	46 526	48 695	48 441	17 320
1940	110 168	27 780	17 561	53 341	53 499	10 637
1941	73 812	17 528	6 603	35 805	37 956	5 158
1942	62 231	20 498	7 742	27 856	43 007	6 841
1943	97 168	23 514	15 399	48 983	51 564	16 919
1944	85 114	20 035	11 923	53 720	43 137	15 478
1945	19 156	4 608	9 361	11 813	9 692	8 693

¹ Se note til bilag 5.**Bilag 8. Utførsel av aluminium og ferrolegeringer 1920—1945.**

År	Aluminium	Ferrolegeringer	År	Aluminium	Ferrolegeringer
	Tonn	Tonn		Tonn	Tonn
1920	5 617	13 600	1933	15 178	88 348
1921	6 310	6 352	1934	14 079	91 181
1922	6 318	11 172	1935	14 622	107 575
1923	12 902	19 334	1936	15 086	130 691
1924	19 337	60 998	1937	21 558	147 151
1925	20 548	74 567	1938	28 579	101 235
1926	22 132	99 124	1939	24 084	146 725
1927	22 076	104 629	1940	29 106	87 599
1928	16 843	113 558	1941	16 506	80 208
1929	29 584	121 005	1942	17 679	53 039
1930	23 676	84 834	1943	21 249	79 716
1931	24 351	67 768	1944	17 500	69 010
1932	13 595	58 692	1945	2 841	14 522

¹ Tall er rettet.

Tabell 1. Oversikt over malmutvinningen i 1945.

	Antall be- drifter	Gj.snitt- lig antall arbeid- dere i året	Antall funksjo- nærer	Utbetalt arbeids- lønn 1000 kr.	Utbetalt funk- sjoner- lønn 1000 kr.	Produk- sjons- mengde Tonn	Produk- sjons- verdi 1000 kr.	Verdi av brensel og hjelpes- stoff 1000 kr.
Sølvrtser	1	226	17	928	132	7 481	253	56,0
Koppermalm	3	787	87	3 792	621	9 785	3 111	436,2
Svovelkis, også kopperholdig	6	1 192	170	4 955	1 345	247 465	8 187	512,3
Nikkelmalm	2	130	7	702	52	12 701	1 085	58,7
Jernmalm og titanjernstein	7	429	58	2 059	512	106 850	3 870	431,3
Sink- og blymalm	1	76	10	294	76	2 483	296	15,5
Rutil	2	11	2	40	4	76	103	—
Molybdénglans	3	215	29	1 346	198	130	1 565	258,2
Fosfatkonsentrat	—	—	—	—	—	1 317	143	—
Granatkonsentrat	—	—	—	—	—	400	100	—
I alt	25	3 066	380	14 116	2 940	388 688	18 713	1 768,2

Tabell 2. Gjennomsnittlig tall av arbeidere og utbetalte lønninger ved malmutvinningen i 1945.

	Gj.snittlig antall arbeidere i året				Utbetalt arbeiderlønn		
	Ved gruvedrift, sjeiding og oppberedning		Ved andre arbeid- der	I alt	Ved gruve- drift 1000 kr.	Ved andre ar- beider 1000 kr.	I alt 1000 kr.
	I gruva	I dagen					
Sølvrtser	95	119	12	226	862	66	928
Koppermalm	348	169	270	787	2 356	1 436	3 792
Svovelkis, også kopperholdig	479	292	421	1 192	3 027	1 928	4 955
Nikkelmalm	54	46	30	130	537	165	702
Jernmalm og titanjernstein	175	154	100	429	1 494	565	2 059
Sink- og blymalm	37	14	25	76	184	110	294
Rutil	4	7	—	11	40	—	40
Molybdénglans	109	45	61	215	984	362	1 346
I alt	1 301	846	919	3 066	9 484	4 632	14 116

Tabell 3. Forbruk av brensel og hjelpestoff ved malmutvinningen i 1945.

	Sølvrtser		Koppermalm		Svovelkis		Jernmalm		Andre		I alt	
	Mengde	Verdi 1000 kr.	Mengde	Verdi 1000 kr.	Mengde	Verdi 1000 kr.	Mengde	Verdi 1000 kr.	Mengde	Verdi 1000 kr.	Mengde	Verdi 1000 kr.
Kull	26,6	2,8	1 632,2	148,0	355,8	40,7	568,1	59,6	63,1	6,3	2 645,8	257,4
Koks	12,0	1,6	199,5	29,1	233,2	29,6	62,7	9,1	106,9	12,3	614,3	81,7
Frekull	177	0,8	—	—	4 981	60,5	79	0,9	38	0,5	5 275	62,7
Ved	304	14,0	329	20,7	632	37,4	684	94,6	342	15,5	2 291	182,2
Generatorknott	369	2,3	—	—	2 566	17,0	3 286	20,2	3 507	21,4	9 728	60,9
Karbid	7,5	3,4	39,9	17,8	41,4	18,4	22,6	9,1	22,8	9,4	134,2	58,1
Bensin	—	—	8,7	15,6	7,6	8,7	11,8	14,5	31,1	33,3	59,2	72,1
Ånnen brennolje	0,2	0,1	18,2	10,9	20,5	7,4	17,2	5,9	80,0	40,5	136,1	64,8
Smøreolje	3,9	7,0	19,9	44,5	21,7	46,8	11,8	28,5	16,1	33,6	73,4	160,4
Pussegarn	1,2	1,4	1,9	3,1	6,1	7,5	2,5	3,5	7,5	15,6	19,2	31,1
Sprennstoff	11,2	22,6	76,1	143,7	126,4	215,1	87,1	185,1	63,8	138,9	364,6	705,4
Andre	—	—	—	2,8	—	23,2	—	0,3	—	5,1	—	31,4
I alt	—	56,0	—	436,2	—	512,3	—	431,3	—	332,4	—	1 768,2

Anm. til tabell 1, 2 og 3. Ved gruver som produserer flere forskjellige malmer, er antall bedrifter, antall arbeidere og funksjonærer, arbeider- og funksjonær-lønn og verdien av brukt brensel og hjelpestoff ført under den malm som spiller hovedrollen i produksjonen ved vedkommende gruve. Se de detaljerte oppgaver i tabell 5.

Tabell 4. Fylkesvis oversikt over malmutvinningen i 1945.

	Produk- sjons- mengde	Produk- sjons- verdi	Gj.snittlig antall arbeidere i året	Utbetalt arbeider- lønn	Utbetalt funksjo- nærlønn	Brukt brensel og hjelpe- stoff
	Tonn	1000 kr.		1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.
Østlandske bergdistrikt.						
Buskerud fylke.						
Sølvterser	7 481	253	226	928	132	56
Granatkonsentrat	400	100	2	—	2	—
Molybdénkonsentrat	9,4	35	45	275	40	19
I alt	7 890,4	388	271	1 203	172	75
Telemark fylke.						
Koppermalm (konsentrat)	103	20	42	172	32	20
Jernmalm	9 119	309	27	74	16	23
Rutilkonsentrat	1	—	4	18	—	—
I alt	9 222	329	73	264	48	43
Østl. bergdistrikt i alt	17 112,4	717	344	1 467	220	118
Vestlandske bergdistrikt.						
Aust-Agder fylke.						
Nikkelkonsentrat	9 411	855	84	485	—	41
Rutilkonsentrat	76	103	7	22	4	—
Fosfatkonsentrat	1 317	143	2	—	2	—
Jernmalm	1 641	33	4	23	5	4
I alt	12 445	1 134	95	530	9	45
Vest-Agder fylke.						
Molybdénglans	111,6	1 200	142	907	112	182
Rogaland fylke.						
Svovelkis	8 615	256	58	227	96	29
Jernmalm og titanjern- stein	34 919	1 634	152	717	205	199
Kopperkonsentrat	101	16	2	—	2	—
Sinkkonsentrat	76	4	2	—	2	—
I alt	43 711	1 910	210	944	301	228
Hordaland fylke.						
Svovelkis	32 621	1 162	199	723	261	75
Nikkelkonsentrat	3 290	230	46	218	52	18
I alt	35 911	1 392	245	941	313	93
Vestl. bergdistrikt i alt	92 178,6	5 636	692	3 322	735	548
Trondheimske bergdistrikt.						
Hedmark fylke.						
Svovelkis	15 489	490	218	1 004	121	96
Kopperkonsentrat	772	313	2	—	2	—
Sinkkonsentrat	883	107	2	—	2	—
I alt	17 144	910	218	1 004	121	96

¹ Rutilmalmen er sendt til Næs Mineralmølle, Aust-Agder fylke for videre foredling.² Se anmerkning til tabellene 1, 2 og 3.

Tabell 4 (forts.). Fylkesvis oversikt over malmutvinningen i 1945.

	Produk- sjons- mengde	Produk- sjons- verdi	Gj.snittlig antall arbeidere i året	Utbetalt arbeider- lønn	Utbetalt funksjo- nær lønn	Brukt brensel og hjelp- stoff
	Tonn	1000 kr.		1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.
Møre og Romsdal fylke.						
Jernmalm	11 738	411	40	189	84	48
S.-Trøndelag fylke.						
Kopperkonsentrat	2 453	769	142	511	30	59
Svovelkis	136 753	3 889	520	2 151	695	253
I alt	139 206	4 658	662	2 662	725	312
N.-Trøndelag fylke.						
Jernmalm	49 433	1 483	206	1 055	202	157
Svovelkis	676	24	¹ —	¹ —	¹ —	¹ —
I alt	50 109	1 507	206	1 055	202	157
Tr.heim bergdistr. i alt	218 197	7 486	1 126	4 910	1 132	613
Nordlandske bergdistrikt.						
Nordland fylke.						
Kopperkonsentrat og kopperslig	6 356	1 993	603	3 109	559	357
Svovelkis	53 311	2 365	197	850	173	60
Sink- og blykonsentrat og sinkslig	1 524	185	76	294	76	15
Molybdénkonsentrat ...	8,7	331	28	164	45	57
I alt	61 199,7	4 874	904	4 417	853	489
Nordl. bergdistrikt i alt	61 199,7	4 874	904	4 417	853	489
Finnmark bergdistrikt.						
Finnmark fylke.						
Jernmalm	—	—	—	—	—	—
Finnm. bergdistr. i alt	—	—	—	—	—	—

¹ Se anmerkning til tabellene 1, 2 og 3.

Tabell 5. Detaljerte oppgaver over malmutvinningen i 1945.¹

Gruve, art, navn og beliggenhet	Antall arbeidsdager i virksomhet	Utbrutt fast fjell	Av gruva utfordret	Produksjonsmengde	Prosentinnhold	Gj.sn. antall arbeidere i året ²
I. Sølvorter.						
Kongsberg Sølvverk, Kongsberg ..	231	m ³ 5 084	Tonn 14 537	Tonn 7 481	—	226
Gedigent sølv	—	—	—	2,649	53,6 Ag	—
Sølvsliger	—	—	—	8,500	11,4 Ag	—
Jernsliger	—	—	—	1,195	2,75 Ag	—
Fattige sliger	—	—	—	7 469	0,0227 Ag	—
II. Koppermalm.						
Aamdals Verk A/S, Mo, Telemark.	132	2 800	7 297	103	19 Cu	42
A/S Vigsnes Kobberverk, Avaldsnes	—	—	—	101	16,43 Cu	—
Folldal Verk A/S, Folldal	—	—	—	772	—	—
Nordgruva	—	—	—	536	16,9 Cu	—
Sørgruva	—	—	—	24	16,9 Cu	—
Nygruva	—	—	—	212	16,9 Cu	—
A/S Røros Kobberverk, Røros ...	—	8 334	32 816	2 453	—	142
Ny Storwartz og Olavsgruben	311	5 836	19 247	1 537	—	77
Kopperkonsentrat	—	—	—	1 239	17,5 Cu, 5,99 Zn, 34,9 S.	—
Koppermalm	—	—	—	298	6 Cu	—
Rødalen og Kongens gruber	286	2 498	13 569	916	17,2 Cu	65
A/S Bjørkaasen Gruber, Ballangen	—	—	—	210	19,15 Cu	—
Driftsselskapet Mofjellet Gruber	—	—	—	—	—	—
A/S, Nord-Rana	—	—	—	14	21,5 Cu	—
A/S Sulitjelma Gruber, Fauske ..	168	36 203	107 400	6 132	24,06 Cu, 1,84 Zn, 36,6 S.	603
					32,7 Fe	
III. Svovelkis.						
A/S Vigsnes Kobberverk, Avaldsnes	290	2 916	13 634	8 615	—	58
Finkis	—	—	—	6 498	1,16 Cu, 2,54 Zn, 46,7 S	—
Kiskonsentrat	—	—	—	2 117	48,23 S	—
A/S Stordø, Kisgruber, Stord	283	29 658	84 578	32 621	—	199
Sjeidet kis	—	—	—	3 517	41,4 S	—
Vasket kis	—	—	—	29 104	39,5 S	—
Folldal Verk A/S, Folldal	163	11 343	28 708	15 489	—	218
Nordgruva	—	—	—	—	—	—
Flotasjonskis	—	7 585	17 608	8 682	45,4 S	—
Nygruva	—	3 306	10 409	6 553	—	—
Sjeidet finkis	—	—	—	3 840	40,12 S	—
Flotasjonskis	—	—	—	2 713	45,4 S	—
Sørgruva	—	—	—	—	—	—
Flotasjonskis	—	452	691	254	45,4 S	—
A/S Røros Kobberverk, Røros ...	—	—	—	2 839	—	—
Rødalen og Kongens gruber	—	—	—	2 440	47,9 S	—
Ny Storwartz og Olavsgruben	—	—	—	399	0,95 Cu, 6,19 Zn, 28,8 S.	—
					42,8 Fe	
Orkla Grube — A/b, Meldal	277	44 010	147 559	119 730	—	466
Stykkis	—	—	—	6 375	40,93 S, 1,94 Cu	—
Finkis	—	—	—	51 601	41,17 S, 1,91 Cu	—
Smeltekis	—	—	—	61 754	41,58 S, 2,05 Cu	—
Killingdal Gruber, Ålen	—	—	—	—	—	—
Highgrade fines	150	3 500	14 999	14 184	43,67 S, 1,774 Cu	54
Fosdalens Bergverks-A/S, Malm..	—	—	—	676	48,339 S	—

¹ Se anmerkning til tabellene 1, 2 og 3. ² I bergmestrenes meldinger er til dels angitt det gjennomsnittlige antall arbeidere i driftstiden. For de gruver som har egne elektrisitetsverk har en skilt ut driftsoppgavene for disse og tatt dem med blant de oppgaver som meddeles for elektrisitetsverkene. Hyttedriften er likeledes skilt ut og tatt med under metallproduksjonen. Se tabell 6. Av disse grunner stemmer ikke alltid oppgavene over det gjennomsnittlige arbeiderantall med de tilsvarende oppgaver i bergmestrenes meldinger.

Tabell 5 (forts.). Detaljerte oppgaver over malmutvinningen i 1945.¹

Gruve, art, navn og beliggenhet	Antall arbeidsdager i virksomhet	Utbrutt fast fjell	Av gruva utfordret	Produksjonsmengde	Prosentinnhold	Gj.sn. antall arbeidere i året ²
		m ³	Tonn	Tonn		
A/S Bjørkaasen Gruber, Ballangen	165	16 352	54 035	28 280	—	197
Vaskekis	—	—	—	26 250	47,79 S	—
Flotasjonskis	—	—	—	2 030	47,43 S	—
A/S Sulitjelma Gruber, Fauske	—	—	—	—	—	—
Flotasjonskis	—	—	—	24 900	0,27 Cu, 1,36 Zn, 46,7 S, 45,8 Fe	—
Driftsselskapet Mofjellet Gruber	—	—	—	—	—	—
A/S, Nord-Rana	—	—	—	131	46,1 S	—
IV. Jernmalm og titanjernstein.						
Sjåen Grube, Skåtøy	260	86	430	10	64 Fe ₂ O ₃	4
A/S Søftestad Gruber, Nissedal ..	112	1 432	7 352	8 600	57,5 Fe, 1,88 P	20
Fehnsgrubene, Holla	92	182	727	509	44,5 Fe	3
A/S Titania, Sokndal	280	42 312 ³	115 195	28 312	35,63 Fe, 43,97 TiO ₂	152
				6 607	65,81 Fe, 2,72 TiO ₂	
A/S Rødsand Gruber, Nesset	282	11 980	40 359	11 738	61,48 Fe	40
Fosdalens Bergverks-A/S, Malm ..	285	30 813	122 857	49 433	65,672Fe, 0,0246P, 0,795S	206
Driftsselskapet Klodeborg Gruver	—	—	—	—	—	—
A/S, Øyestad.....	273	452 ⁴	2 051	1 641	38,2 Fe, 1,97 Mn	4
V. Sink- og blymalm.						
A/S Vigsnes Kobberverk, Avaldsnes	—	—	—	76	39,75 Zn	—
Folldal Verk A/S, Folldal	—	—	—	883	—	—
Nordgruva	—	—	—	659	45,2 Zn	—
Sørgruva	—	—	—	21	45,2 Zn	—
Nygruva	—	—	—	203	45,2 Zn	—
A/S Bjørkaasen Gruber, Ballangen	—	—	—	170	46,99 Zn	—
A/S Sulitjelma Gruber, Fauske...	—	—	—	1 210	1,23 Cu, 44,71 Zn, 35,4 S, 16,5 Fe	—
Driftsselskapet Mofjellet Gruber	—	—	—	—	—	—
A/S, Nord-Rana	199	1 284	2 173	144	—	76
Sinkkonsentrat	—	—	—	129	53,5 Zn	—
Blykonsentrat	—	—	—	15	68 Pb	—
VI. Nikkelmalm.						
Raffineringsverket A/S, avd. Evje, Evje	223	19 730 ⁵	76 684	9 411	3,481 Ni, 2,633 Cu	84
Raffineringsverket A/S, avd. Hosanger, Hosanger	—	10 575	32 821	3 290	—	46
Smith Meyers Grube	275	10 200	31 834	3 290	5,729 Ni, 2,704 Cu	19
Litland Grube	275	375	987			27
VII. Molybdénmalm.						
Sørumsaasen Gruber, Lier	159	2 218 ⁶	6 586	9,4	80,5 Mo S ₂	45
A/S Knaben Molybdængruber, Fjotland	265	38 084	87 091	111,6	100 Mo S ₂	142
Oterstrand Gruber, Gildeskål	95	1 745	4 536	8,7	82 Mo S ₂	28
VIII. Andre produkter.						
Kongsberg Sølvverk, Kongsberg	—	—	—	—	—	—
Granatkonsentrat	—	—	—	400	100 pst.	—
Lindvikkollens Rutilgrube, Skåtøy	300	800	2 200	—	—	4
Næs Mineralmølle, Dypvåg	300	—	—	76	90,5 TiO ₂	7
Raffineringsverket A/S, avd. Evje, Evje	—	—	—	1 317	27,7 P ₂ O ₅	—

¹ Se anmerkning til tabellene 1, 2 og 3. ² Se note 2 på side 24. ³ Herav eldre beholdning 1 000 tonn. ⁴ Herav eldre beholdning 2 051 tonn. ⁵ Herav eldre beholdning 15 500 tonn. ⁶ Herav eldre beholdning 596 tonn.

Tabell 6. Metallproduksjonen 1945.

Sølv-, kopper- og nikkel-verk.				Produksjon:	Tonn	1000 kr.
Antall bedrifter	—	6	Aluminium	4 607	9 690	
Antall arbeidere (gjennomsn.)	—	317	Andre produkter ²	—	581	
Antall utførte timeverk 1000	—	642		I alt	—	10 271
Utbetalt arbeiderlønn 1000 kr.	—	1 435				
Antall funksjonærer	—	67	Brukt råstoff:	Tonn	1000 kr.	
Utbet. funksjonærlønn 1000 kr.	—	585	Alumina og leirjord	3 655	1 745	
			Kryolitt	526	669	
Produksjon:	Tonn	1000 kr.	Bauksitt	12 727	796	
Sølv	4,1	495	Aluminiumfluorid	110	175	
Kopper	1 692	2 076	Kalkstein	11 539	211	
Nikkel	1 555	7 775	Elektroder og elektrodemassee ..	50	33	
Nikkel-koppermatte	145	525	Tjære	138	26	
Andre produkter ¹	—	902	Bek	798	180	
			Soda, kalsinert og kaustisk ..	389	135	
I alt	—	11 773	Kull	397	40	
			Koks og sinders	4 314	783	
Brukt råstoff:	Tonn	1000 kr.	Annet råstoff	—	70	
Gedigent sølv og sølvsliger ..	11,2	258		I alt	—	4 863
Sølvulfid	2,2	162				
Koppermalm og -konsentrat ..	3 062	621	Emballasje	1000 kr.	—	37
Nikkel-koppermatte	2 072	3 000				
Kopperholdig nikkelmalm ..	2 025	300	Brukt brensel og			
Kull	687	52	hjelpestoff:			1000 kr.
Koks og sinders	450	49	Kull	2 050	215,3	
Kalkstein og kalk	29	1	Koks og sinders	571	65,1	
Elektroder og elektrodemassee ..	70	19	Ved	348	31,3	
Annet råstoff	—	5	Bensin	6,9	7,6	
			Andre brenseloljer »	976,8	322,9	
I alt	—	4 467	Smøreoljer	16,0	36,5	
			Pussegarn	2,3	2,7	
Emballasje	1000 kr.	40	Andre	—	19,2	
				I alt	—	700,6
Brukt brensel og						
hjelpestoff:		1000 kr.	Bet. for leid elektr. kraft 1000 kr.	—	2 349	
Kull	295	41,0				
Koks og sinders	535	63,4				
Ved	191	9,4				
Bensin	3,0	3,8				
Andre brenseloljer »	94,4	38,6				
Smøreoljer	9,3	12,2				
Pussegarn	2,1	2,6				
Andre	—	10,6				
			Framstilling av ferro-			
			legeringer.			
I alt	—	181,6	Antall bedrifter	—	9	
			Antall arbeidere (gjennomsn.) ..	—	1 391	
Bet. f. leid elektr. kraft 1000 kr.	—	526	Antall utførte timeverk 1000 ..	—	2 506	
			Utbetalt arbeiderlønn 1000 kr.	—	5 735	
			Antall funksjonærer	—	201	
			Utb. funksjonærlønn 1000 kr.	—	1 760	
Aluminumsfabrikker.			Produksjon:	Tonn	1000 kr.	
Antall bedrifter	—	5	Ferrosilisium	15 987	8 106	
Antall arbeidere (gjennomsn.) ..	—	966	Andre ferrolegeringer ³	3 169	3 707	
Antall utførte timeverk 1000	—	2 284	Andre produkter ⁴	—	4 479	
Utbetalt arbeiderlønn 1000 kr.	—	5 449		I alt	—	16 292
Antall funksjonærer	—	217				
Utb. funksjonærlønn 1000 kr.	—	1 894				

¹ Omfatter bl. a. gull, platina, iridium, rhodium og sølvnitrat. ² Omfatter bl. a. rujern og aluminiumoksyd, manganmalm. ³ Omfatter bl. a. ferromangan og ferrokrom. ⁴ Omfatter bl. a. rujern, krom, silisium, elektrodemasse og manganmetall.

Tabell 6 (forts.). Metallproduksjonen i 1945.

Brukt råstoff:			Produksjon:		
	Tonn	1000 kr.		Tonn	1000 kr.
Krommalm	3 511	987	Rujern ²	17 242	4 790
Jernmalm	20 945	927	Sink	9 228	8 305
Jernskrap	4 606	360	Tinn	81	338
Ferrolegeringer	1 019	359	Bly	52	50
Kvarts og kvartsmel	33 120	584	Andre produkter ³	—	13 388
Kalkstein og kalk	4 417	129			
Kull	5 379	488			
Koks og sinders	3 483	334	I alt	—	26 871
Koksgrus	22 131	1 790			
Trekull	141	62	Brukt råstoff:	Tonn	1000 kr.
Tjære	566	166	Jernmalm	26 264	1 291
Bek	243	70	Jern- og blikkskrap	5 509	481
Elektroder og elektrodemassee.	2 614	1 293	Ferrolegeringer	588	565
Annet råstoff ¹	—	649	Sinkmalm	23 017	5 197
I alt	—	8 198	Bly og blyaske	662	340
Emballasje	1000 kr.	361	Tinn og tinnaske	103	515
			Kvarts og kvartsmel	12 789	313
Brukt brensel og			Kalkstein og kalk	15 166	344
hjelpestoff:		1000 kr.	Kull	265	26
Kull	707	55,5	Koks og sinders	13 979	1 544
Koks og sinders	38	3,8	Koksgrus	6 430	593
Ved	253	22,9	Trekull	216	54
Bensin	2,0	2,1	Elektroder og elektrodemassee.	1 182	276
Andre brenseloljer	6,7	3,0	Annet råstoff ⁴	—	2 793
Smøreoljer	8,4	18,0			
Pussegarn	8,8	11,3	I alt	—	14 332
Andre	—	11,2	Emballasje	1000 kr.	65
I alt	—	127,8			
Bet. for leid elektr. kraft 1000 kr.	—	4 042	Brukt brensel og		
			hjelpestoff:		1000 kr.
Andre metallproduserende			Kull	2 291	220,6
bedrifter.			Koks og sinders	2 484	248,4
Antall bedrifter	—	9	Ved	268	32,5
Antall arbeidere (gjennomsn.)	—	1 567	Bensin	0,5	0,6
Antall utførte timeverk 1000	—	3 411	Andre brenseloljer	563,4	208,9
Utbetalt arbeiderlønn 1000 kr.	—	8 038	Smøreoljer	14,0	30,3
Antall funksjonærer	—	235	Pussegarn	7,5	10,0
Utb. funksjonærlønn 1000 kr.	—	1 753	Andre	—	66,5
			I alt	—	817,8
			Bet. for leid elektr. kraft 1000 kr.	—	2 293

¹ Omfatter bl. a. manganmalm. ² Det framstilles også en del rujern i de andre grupper. Den samlede produksjon var 31 839 tonn. ³ Omfatter bl. a. svartblikk, hagl, lagermetall, typemetall, kadmium, skjærstein, sinklegeringer, svovel, vanadiumslagg, silisiumkarbid, natriumklorat og stål. ⁴ Omfatter bl. a. kopperholdig svovelkis, rujern og antimon.

Tabell 7. Tallet av arbeidere i året 1945 ved utgangen av hver måned.¹

	Januar	Februar	Mars	April	Mai	Juni	Juli	August	Septbr.	Oktbr.	Novbr.	Desbr.
I. Malmutvinning.												
Sølvterser	209	212	220	219	219	233	228	228	236	246	231	225
Koppermalm	1 097	1 107	1 098	953	736	669	481	412	670	692	767	763
Svovelkis, også koppperholdig.	1 824	1 829	1 786	1 420	1 182	1 116	882	799	802	824	931	907
Nikkelmalm	165	162	160	150	67	134	41	59	146	165	162	147
Jernmalm og titanmalm	527	552	545	497	402	406	367	387	374	375	373	347
Sink- og blymalm	150	150	148	111	110	108	106	5	5	5	7	7
Rutil	12	12	12	12	11	11	11	11	11	11	11	12
Molybdén	484	472	436	391	162	130	109	78	83	88	89	65
Gruvedrift i alt	4 468	4 496	4 405	3 753	2 889	2 807	2 225	1 979	2 327	2 406	2 571	2 473
II. Metallproduksjon.												
Sølv, koppper og nikkel	393	306	305	286	267	275	274	281	280	327	395	415
Aluminium	1 383	1 195	977	928	868	856	835	951	925	903	868	905
Ferrolegeringer	1 952	1 832	1 662	1 325	1 268	1 289	1 285	1 303	1 247	1 248	1 141	1 142
Andre metaller	1 809	1 833	1 505	1 434	1 391	1 212	1 351	1 498	1 598	1 696	1 729	1 752
Metallproduksjon i alt	5 537	5 166	4 449	3 973	3 794	3 632	3 745	4 033	4 050	4 174	4 133	4 214

¹ Se anmerkning til tabellene 1, 2 og 3.

Bergmestrenes beretninger om bergverksdriften i året 1945.

Beretning om bergverksdriften i Østlandske bergdistrikt i året 1945.

(Gitt av bergmester H. Merckoll i juni 1946.)

1. Kongsberg Sølvverk. Ved Kongsberg Sølvverk som omfatter gruve-, oppberedning og hyttedrift, var virksomheten i gang i 231 dager i gruva og smeltehytta, ved andre arbeider i 279 dager. Det samlede belegg utgjorde 238 kroppsarbeidere og 20 funksjonærer. Ved gruvedriften var beskjeftiget 213 arbeidere, hvorav 95 i gruva.

Ved gruvedriften ble utført 403 811,5 timeverk for en kontant arbeidslønn av kr. 862 251.75. Ved hyttedriften var belegget foruten 3 funksjonærer 13 kroppsarbeidere, som utførte 28 000 timeverk for en kontant arbeidslønn av kr. 59 710.93.

De samlede arbeids- og funksjonærlønninger utgjorde kr. 1 143 539.68.

Det ble i alt utbrutt 5 084 m³ fast fjell og utfordret 9 232,593 tonn ertsty, 3 773 tonn granatberg og 1 531,5 tonn gråberg.

Ved behandling i oppberedningsverket ble det produsert 2,649 tonn gedigent sølv à 53.6 % Ag, 8,500 tonn kissliger à 11.4 % Ag, 1,195 tonn jernsliger à 2.75 % Ag, 7 469 tonn ekstraksjonssliger à 0.0227 % Ag, 400 tonn granatkonsentrat à 100 % og 1 078 tonn pukkstein og grus.

I hytta var produksjonen 3 501,275 kg sølv i barrer à 99.8 % Ag og 449 kg sølvnitrat à 63.5 % Ag.

2. Ringerikes Nikkelverk, Tyristrand. Driften er fremdeles innstilt. Gruverettighetene holdes i hevd av Raffineringsverket A/S.

3. Bergverksaktieselskapet Norge A/S. Intet arbeid er utført i årets løp. En del av selskapets sinkmalmanvisninger opprettholdes.

4. Hadelands Bergverk A/S. Intet arbeid er utført i årets løp. En del av selskapets sinkmalmanvisninger opprettholdes.

5. Glomsruds-kollens Zinkgruber A/S. Innehaveren, Gruber & Malm A/S, Oslo, meddeler at arbeider ikke har funnet sted i årets løp.

6. *Bleka Gruber A/S*, Svartdal. Intet arbeid er utført på de gull- og vismutførende ganger i Blekafeltet. Rettighetene opprettholdes.

7. *Aamdals Verk A/S*, Skafså. Virksomheten som omfatter gruvedrift i forbindelse med anrikningsverk for koppermalm, har vært i gang med produksjonsdrift i 132 dager, idet gruvedriften ble stanset den 16. juni 1945. Etter den tid er det bare utført reparasjons- og tilfældige arbeider. Belegget utgjorde i driftstiden ca. 93 arbeidere og 7 funksjonærer. Ved årets utgang var det samlede belegg 2 arbeidere og 2 funksjonærer.

Det ble av kroppsarbeidere i alt utført 84 488 timeverk for en kontantlønn av kr. 172 287.05; funksjonærlønningene utgjorde kr. 31 690.74.

I gruva ble utbrutt 2 800 m³ fast fjell og utfordret 7 297 tonn koppermalm à 0.55 % Cu; i flotasjonsverket ble produsert 103 tonn konsentrat à 19 % Cu.

Molybdéngruver.

8. *Dalen Molybdéngruber*, Dalen i Telemark. Rettighetene, som tilhører Den Norske Stat, er bortleid til Hj. Dettmer, men ingen drift har funnet sted i årets løp.

9. *Landfald Gruber*, Lier. Intet arbeid er utført i 1945. Bergrettighetene opprettholdes.

10. *Sørumsaasen Gruber*, Lier. Virksomheten som omfatter gruvedrift med flotasjon av molybdénmalm, har for regning av Det Norske Bergselskab A/S vært i gang i 159 dager, idet arbeidet ble innstilt i juli måned. Det samlede belegg utgjorde 78 arbeidere, hvorav 29 i gruva. Ved bedriften var ansatt 10 funksjonærer. Av kroppsarbeidere ble utført 98 918 timeverk for en kontantlønn av kr. 274 132.16; funksjonærlønningene utgjorde kr. 39 536.29 i kontanter og kr. 840.00 i naturalytelser. I gruva ble det drevet 382 l.m. orter og stoller og utbrutt 2 218.5 m³ fast fjell. Det ble utfordret 2 468 tonn gråberg og 4 118 tonn rågods à 0.22 % MoS₂, hvorav 596 tonn av eldre beholdninger. I flotasjonsverket ble produsert 9.37 tonn konsentrat med 80.5 % MoS₂.

11. *Rørvik Gruber*, Hurum. A/S Det Norske Bergselskab har fortsatt undersøkelsesarbeidet i Rørvik Gruber i 125 dager med et belegg på 52 arbeidere, hvorav 19 i gruva; det var ansatt 4 funksjonærer. Av kroppsarbeidere ble utført 47 848 timeverk for en kontant lønn av kr. 129 911.03; funksjonærlønningene utgjorde kr. 13 650.00.

I gruva ble drevet 94.8 l.m. stoll og orter og utbrutt 178.7 m³ fast fjell; det ble utfordret 42 tonn gråberg og 440 tonn rågods à 0.18 % MoS₂.

12. *Røysåsen Gruber*, Hurum. A/S Det Norske Bergselskab har fortsatt undersøkelsesarbeidet på molybdénforekomstene i Røysåsen i 125 arbeidsdager med et belegg på 18 arbeidere inntil utgangen av mai måned. Av kroppsarbeidere ble utført 12 359 timeverk for en kontant arbeidslønn av kr. 33 106.96.

I gruva ble drevet 19.6 l.m. stoll og orter og utbrutt 78.4 m³ fast fjell. Det ble utfordret 13 tonn gråberg og 199 tonn rågods à 0.16 % MoS₂.

Jerngruver.

13. Fehnsgrubene i Holla. Virksomheten som drives for regning av godseier Cappelen, Ulefoss, omfatter gruvedrift på jernmalm, og var i gang i 92 dager med et belegg på 8 arbeidere inntil utgangen av april, hvorpå arbeidet ble innstilt. Det ble utført 6 005 timeverk for en kontant arbeidslønn av kr. 13 300.00. Det ble utbrutt 182 m³ fast fjell og utfordret 727 tonn malmholdig berg, som ved sjeiding utbrakte 509 tonn malm à 44.5 % Fe.

14. Dale Malmfelter A/S. Selskapet meddeler at det ikke er utført noe arbeid på dets jernmalforekomster i Nissedal i årets løp.

15. Søftestad Gruber A/S, Nissedal. Ved Søftestad Gruber som omfatter gruvedrift på jernmalm, var arbeidet i gang med et belegg på 39 arbeidere og 2 funksjonærer inntil april måned, hvorpå arbeidet ble innstilt. Fra oktober er arbeidet igjen i gang med et belegg på 28 arbeidere, hvorav 11 i gruva.

Ved gruvedriften ble utført 21 534 timeverk for en kontant arbeidslønn av kr. 39 035.97; de samlede arbeidsutgifter utgjorde kr. 65 315.36.

I gruva ble utbrutt 1 431.5 m³ fast fjell, derav 230.8 m³ i orter og resten i strosser. Det ble utfordret 6 942.45 tonn malmgods og 410 tonn gråberg.

Det ble eksportert 8 600 tonn malm med 57.5 % Fe og 1.88 % P.

16. Sjøan Grube, Skåtøy pr. Kragerø. Virksomheten som omfatter gruvedrift på jernmalm og som drives for regning av H. Bjørum, Oslo, var i gang i 260 dager med et belegg på 5 arbeidere og 1 funksjonær inntil utgangen av oktober, da arbeidet ble innstilt.

Ved arbeidet som foregår i dagbrudd, ble det utbrutt 430 tonn malmholdig jernglimmer med et innhold av ca. 12 % Fe₂O₃. Ved Saggrenda Verk ble det av denne malm produsert 9.6 tonn konsentrat med ca. 64 % Fe₂O₃.

Rutilgruver.

17. Lindvikkollens Rutilgrube, Kragerø. Virksomheten som drives for regning av Herm. Jensen, Risør, var i gang i 300 dager med et belegg på 4—5 arbeidere i gruva. Det ble utført 9 838 timeverk for en kontant arbeidslønn av kr. 17 501.00.

Det ble utbrutt ca. 800 m³ fast fjell og utfordret 2 200 tonn samfengt gods. Produksjonen var 1 400 tonn rutilmalm som er ført til Næs Mineralmølle for videre behandling.

18. A/S Kragerø Rutilgruber, Kragerø. Virksomheten som omfatter brytning og anrikning av rutilmalm, var i gang fra august til november med et belegg på ca. 4 arbeidere i vaskeriet. De utførte 1 881 timeverk for en kontant lønn av kr. 3 267.60. Ingen brytning har funnet sted.

Det ble fremstilt 4,954 tonn rutilkonsentrat med 95 % TiO₂ og 9,5 tonn jernglans.

19. Grimsrud Rutilgruber, Bamble. Ved forekomsten som

eies og drives av Arthur Gromstad, har det hele året foregått arbeider med 1 mann og det er utbrutt ca. 80 m³ fast fjell fra skjæringer og orter og dette har utbrakt 150 tonn gråberg, 15 tonn malm med 10—15 % TiO₂ og 50 tonn med ca. 4 % TiO₂. Eieren meddeler at forekomsten nå er tilrettelagt for brytning av malmen.

Flusspatgruver.

20. Tveitestå Flusspatgruve, Dalen i Telemark. Virksomheten som drives av Ole Bonden, Sande, omfatter gruvedrift på flusspat og var i gang i 210 dager, idet arbeidet var innstilt fra mars til juni måned.

Belegget utgjorde 5 arbeidere som utførte 5 392 timeverk for en kontant arbeidslønn av kr. 12 668.00.

I gruva ble utbrutt 220 m³ fast fjell som utbrakte 94 tonn stykkflusspat med 80—85 % CaF₂ og 118 tonn flusspatgrus med 75 % CaF₂.

21. Jonsknuten Flusspatgrube, Saggrenda st. Forekomsten som eies av Kongsberg Sølvverk, har i en årrekke vært bortleid til H. Bjørum, Oslo. Det meddeles at det ikke har vært noen drift i 1945.

22. Lassedal Flusspatgrube, Saggrenda st. A/S Nordag under offentlig forvaltning har fortsatt gruvedriften etter flusspat med et belegg på 10 arbeidere, hvorav 6 i gruva; fra mai til september var det bare opprensknings- og vedlikeholdsarbeider. Ved bedriften var ansatt 2 funksjonærer.

I kontant arbeidslønn ble utbetalt kr. 50 182.00 og i funksjonærlønn kr. 18 482.00.

Av gruva er utfordret 590 tonn flusspat med et innhold av ca. 55 % CaF₂.

23. Nedre Lassedal Flusspatgrube, Saggrenda st. Nedre Lassedal Flusspatgrube drives av H. Bjørum, Oslo, for regning av A/S Norsk Aluminium Company i forbindelse med anrikningsverket i Saggrenda.

Arbeidet som foregår som dagbrudd, har beskjeftiget 15 arbeidere som i 300 dager har utført 16 048 timeverk for en kontant arbeidslønn av kr. 44 049.26.

Det ble utbrutt 1 714,145 tonn sams flusspat med 25/30 % CaF₂ som er behandlet i Saggrenda Verk.

24. Saggrenda Verk, Saggrenda st. Virksomheten som omfatter flotasjonsverk for flusspat og anrikningsverk for andre mineraler og malmer, har vært i gang i 300 dager med et belegg på 13 arbeidere og 3 funksjonærer. Av kroppsarbeidere er utført 26 017 timeverk for en kontant arbeidslønn av kr. 65 722.48; funksjonærlønningene utgjorde kr. 19 179.26.

Det er produsert 451.1 tonn flusspatkonsentrat fra N. Lassedal med ca. 60 % CaF₂, 131 tonn granatkonsentrat, hvortil rågodset er levert fra Kongsberg Sølvverk, 18.6 tonn ilmenitt og 173 tonn flusspatkonsentrat med ca. 80 % CaF₂.

Mineralgruver og diverse.

25. Bamble Apatitgruver, Ødegårdens Verk, Bamble. Virksomheten som omfatter gruvedrift på apatitt og flotasjon av apatittholdig

gods, drives for regning av direktør Adam Pettersson, Lysaker. Arbeidet pågikk i 210 dager med et samlet belegg på 28 arbeidere og 2 funksjonærer.

Arbeidet foregikk med normalt belegg inntil oktober, da driften ble innstilt. Av kroppsarbeidere ble utført 45 316 timeverk for en kontant arbeidslønn av kr. 89 531.00.

I gruva ble utbrutt 350 m³ fast fjell og utfordret 40 tonn apatitt à 70 %.

Den samlede produksjon utgjorde 495 tonn konsentrat med 50—60 % og 70 tonn med ca. 70 % apatitt.

26. A/S Feltspatkompaniet, Kragerø. Virksomheten som omfatter brytning og formaling av feltspat og kvarts, har vært i gang i 300 arbeidsdager med et samlet belegg på 29 arbeidere som utførte 52 535 timeverk for en kontant arbeidslønn av kr. 106 709.46.

Det ble utbrutt ca. 1 700 m³ fast fjell og produsert 4 200 tonn kvarts med 98.7 % SiO₂, som utbrakte 3 083 tonn kvartsmel med 98.7 % SiO₂.

27. Sandaker Glimmerbrudd, Åmot, Modum. A/S Malmundersøkelser har i 163 dager fortsatt arbeidet i Sandaker Glimmerbrudd inntil juni måned med et belegg på 41 arbeidere, hvorav 10 i bruddet. Ved spalteriet og annet arbeid i dagen ble arbeidet fortsatt med avtagende belegg inntil oktober måned, da arbeidet ble innstilt. I alt er det utført 51 448 timeverk for en kontant betaling på kr. 96 111.76. Det ble brutt 486 m³ fast fjell og fordret 4,24 tonn råglimmer som i spalteriet har utbrakt: 0,169 tonn blokkglimmer, 1,703 tonn spaltglimmer, samt fra andre produsenter: 1,052 tonn blokkglimmer og 4,338 tonn spaltglimmer.

28. A/S Valdres Skiferbrud, Kolstad i Valdres. Virksomheten som omfatter gruvedrift og tilvirkning av skifer, var i gang i 265 arbeidsdager med et belegg på 11 arbeidere i gruva, 15 skantere og sorterere og 1 funksjonær.

Av kroppsarbeidere ble utført 50 788 timeverk for en kontant arbeidslønn av kr. 70 034.00.

Det ble utbrutt ca. 400 m³ skiferberg og utfordret ca. 1 650 tonn som ble videre behandlet til skiferstein.

29. A/S Østlandske Stenexport, Sel st. Virksomheten som omfatter gruvedrift på kleberstein og talkummølle og separasjonsverk har vært i gang i 242 dager med et samlet belegg på 42 arbeidere, hvorav 17 i gruva; ved bedriften var ansatt 3 funksjonærer. Av kroppsarbeidere ble utført 81 063 timeverk for en kontant arbeidslønn av kr. 120 920.00; funksjonærlønningene utgjorde kr. 21 285.00.

I gruva ble utbrutt 2 486 m³ kleberstein og utfordret 7 372 tonn talkkleberstein og 370 tonn gråberg.

Det ble produsert 6 959 tonn talkum (klebersteinsmel).

30. Norsk Magnesitindustri A/S, Morud st. Virksomheten som omfatter brytning av magnesitt og serpentin, som bearbeides videre i selskapets fabrikk, var i gang i 300 arbeidsdager med et belegg på 23 arbeidere, hvorav 6 i dagbruddet. Ved bedriften var ansatt 4 funksjonærer. Av kroppsarbeidere ble utført 52 982 timeverk for en kontant arbeidslønn av kr. 87 694.54

og kr. 300 i naturalier. Funksjonærlønningene utgjorde kr. 25 830.97 foruten kr. 300 i naturalier. I alt ble utbrutt 956 m³ fast fjell og fordret 2 869 tonn råmagnesitt og serpentin, hvorav det ble fremstilt 1 744 tonn råmagnesitt med ca. 86 % MgCO₃.

I fabrikken ble behandlet 2 177 tonn råmagnesitt og 100 tonn serpentin, hvorav det ble fremstilt 590.8 tonn brent magnesitt og 411.3 tonn magnesittegl å 74 % MgO, 19 % S₂O₂ og 7 % leirjord og jernoksyder, og 100 tonn knust serpentin.

31. A/S Dalen Portland Cementfabrik, Brevik. Virksomheten omfatter bryting av kalkstein i dagbrudd i forbindelse med sementfabrikasjon, var i gang i 184 arbeidsdager med et samlet belegg på 28 arbeidere, hvorav 18 mann i brottet; ved bedriften var ansatt 2 funksjonærer. Av kroppsarbeidere ble utført 56 700 timeverk for en kontant arbeidslønn av kr. 138 139.00; funksjonærlønningene utgjorde kr. 14 601.00.

Det ble brutt og uttransportert 73 405 tonn kalkstein med 80 % CaCO₃ og 27 838 tonn hornfels som er levert nedknust og formalt til sementfabrikken.

32. Kjørholt Kalkstensbrudd, Eidanger. I Kjørholt Kalkstensbrudd som drives for regning av A/S Rjukanfos, Oslo, har arbeidet vært i gang i 303 arbeidsdager med et samlet belegg på 117 arbeidere, hvorav 107 i gruva; ved bedriften var ansatt 11 funksjonærer.

Av kroppsarbeidere ble utført 273 202 timeverk for en kontant arbeidslønn av kr. 830 635.00; funksjonærlønningene utgjorde kr. 85 240.00.

I alt ble utbrutt 131 410 m³ kalkstein og 5 243 m³ hardstein og utfordret 328 524 tonn kalkstein med 90.5 % CaCO₃ og 13 108 tonn hardstein.

33. A/S Tranby og Gjellebæk Kalkstensbrudd, Lier. Virksomheten som omfatter kalksteinsbrudd, marmorbrudd og pukkverk har vært i drift hele året med et samlet belegg på 13 arbeidere, hvorav 8 i bruddene; ved bedriften var ansatt 1 funksjonær.

Av kroppsarbeidere ble utført i alt 29 158 timeverk for en kontant arbeidslønn av kr. 56 010.52.

Det ble utbrutt 3 800 m³ fast fjell og utfordret 5 000 tonn kalkstein med 92 % CaCO₃.

34. A/S Skøien Kalkbrudd, Lunner. Virksomheten som omfatter bryting av kalkstein for regning av Christiania Spigerverk var i gang i 212 arbeidsdager med et belegg på 5 arbeidere inntil oktober, da arbeidet ble innstilt.

Av kroppsarbeidere ble utført 7 344 timeverk for en kontant arbeidslønn av kr. 16 840.00.

Det ble utbrutt 1 400 m³ fast fjell og produsert 3 392 tonn kalkstein med 95 % CaCO₃.

I Østlandske bergdistrikt er det i året 1945 utstedt 33 mutingsbrev og meddelt 384 fristbevillinger, hvorav 18 til Den Norske Stat.

Fra distriktets lensmenn er innkommet 171 anmeldelser.

Beretning om bergverksdriften i Vestlandske bergdistrikt i året 1945.

(Gitt av bergmester H. Merckoll i juni 1946.)

1. Næs Mineralmølle, Sagesund. Virksomheten som omfatter anriking av rutilmalm fra egen gruve, har vært i gang i 300 arbeidsdager med et belegg på 7 arbeidere som har utført 13 250 timeverk for en kontantlønn av kr. 21 938.00.

I mølla er påsatt 1470 tonn rutilmalm med 5.2 % TiO_2 fra Lindvikkollens Rutilgrube hvilket har utbrakt 76 tonn konsentrat à 90/91 % TiO_2 .

2. Driftsselskapet Klodeborg Gruver A/S, Øyestad pr. Arendal. Virksomheten som omfatter gruvedrift på jernmalm, har vært i gang i 273 dager med et gjennomsnittlig belegg på 4 arbeidere i gruva og 1 funksjonær.

Av kroppsarbeidere ble utført 11 947 timeverk for en kontantlønn av kr. 23 173.20. I gruva er utbrutt ved undersøkelsesarbeider 452 m³ fast fjell og utfordret 2 050.9 tonn malmgods som har utbrakt 1 640.9 tonn malm med 38.2 % Fe og 1.97 % Mn.

3. Falconbridge Nikkelverk A/S, Kristiansand S. Virksomheten som omfatter raffinering av nikkel og kopper, var i gang hele året med et belegg på 198 kroppsarbeidere og 36 funksjonærer.

Av kroppsarbeidere ble utført 404 984 timeverk for en kontantlønn av kr. 940 077.71; de utbetalte funksjonærlønninger utgjorde kr. 346 890.41. Det ble behandlet 2 071.7 tonn nikkelkoppermatte med 53 % Ni og 27 % Cu, hvorav 226 tonn fra Finnland og 1 578 tonn fra Canada. Det ble produsert 1 555 tonn nikkel, 1 077.4 tonn kopper og 694.8 kg edle metaller; verdien av edle metaller utgjorde ca. 900 000 kroner. Bedriften meddeler at raffineringen er utført for fremmed regning (leieforedling).

4. Raffineringsverket A/S, Avd. Evje. Virksomheten omfatter gruvedrift med flotasjon, hyttedrift med sintring av kopper og nikkelholdig magnetkis og utvinning av apatitt i avgangen fra malmflotasjonen.

Gruvedrift med flotasjon var i gang hele året med en del avbrytelser inntil Flåt gruve ble nedlagt som uttømt i begynnelsen av januar 1946. Sintring pågikk i 140 dager og hyttedriften i 12 dager i januar 1945. Det gjennomsnittlige belegg utgjorde 150 arbeidere; i gruva var belegget 45 arbeidere i den tiden arbeidet foregikk; antallet av funksjonærer var 22.

Av kroppsarbeidere ble utført 337 922 timeverk for en kontant arbeidslønn av kr. 734 743.31 og kr. 16 700.00 i naturalytelser. Funksjonærlønningene utgjorde kr. 174 670.37 i kontanter og kr. 4 500.00 i naturalytelser.

I Flåt gruve ble utbrutt 19 730 m³ fast fjell, hvorav 19 652 m³ i strosser; utfordret ble 76 684 tonn malmholdig gods, hvorav 15 500 tonn av eldre beholdninger. Malmberget holdt ca. 0.529 % Ni og 0.346 % Cu. Ved flotasjonen ble behandlet 77 561 tonn malm, hvorav 877 tonn fra opplag i dagen; produksjonen ble 9 411 tonn konsentrat med 3.481 % Ni og 2.633 % Cu.

Ved fosfatflotasjonen ble påsatt 60 994 tonn slamavfall med 1.72 % P_2O_5 som utbrakte 1 317 tonn fosfatkonsentrat med 27.7 % P_2O_5 .

I hytta ble forsmeltet 8 tonn magnetgrus, 1 763 tonn flotasjonskonsentrat fra Flåt gruve og 254 tonn Hosangerkonsentrat og dessuten leieforedlet 54 tonn anoder med 29.84 % Ni og 6.43 % Cu.

Bedriften meddeler at Flåt gruve er utdrevet og driften innstilt i januar 1946. Hyttedriften vil pågå som avviklingsdrift inntil mars/april 1946.

5. *K n a b e n M o l y b d æ n g r u b e r A / S*, Fjotland. Virksomheten som omfatter gruvedrift og flotasjon av molybdénglans, var i gang hele året. Inntil krigsavslutningen var belegget henimot 300 arbeidere foruten 138 tyske arbeidere og 250 russiske Ostarbeiter. I resten av året ble ca. 80 arbeidere anvendt til utbygging av det nye vaskeri i annen etasje av gruva og til istandsettelse og utbedringer etter bombingene.

I alt ble det av kroppsarbeidere utført 340 757 timeverk, hvorav 192 237 i gruva. De samlede arbeidsutgifter var kr. 907 203.00 foruten kr. 108 126.00 i funksjonærlønninger. Antallet av funksjonærer gikk i årets løp ned fra 24 til 12.

I gruva ble utbrutt 38 084.05 m³ fast fjell og utfordret 87 091.07 tonn malmholdig gods som utbrakte 111.563 tonn konsentrat à 100 % MoS_2 .

6. *K v i n a G r u b e r*, Fjotland. Anleggsarbeidet ved Kvina Gruber ble fortsatt av organisasjon Todt inntil april måned da arbeidet ble innstilt. Ved årets begynnelse var det beskjeftiget 34 mann og 3 funksjonærer. Det er oppført de for bergverksdriften påkrevde bygninger, men maskineriet er ikke montert. Av kroppsarbeidere ble utført 22 213 timeverk for en kontant arbeidslønn av kr. 100 394.00. Ved undersøkelsesarbeider i gruva ble utbrutt 206 m³ fast fjell og utfordret 375 tonn gråberg.

7. *A k t i e s e l s k a p e t T i t a n i a*, Hauge i Dalane. Virksomheten som omfatter gruvedrift på titanjernmalm med anrikningsverk, har vært i gang hele året med sterkt redusert belegg i årets siste del; belegget utgjorde ved årets utgang 78 arbeidere og 21 funksjonærer mot 177 og 23 ved årets begynnelse.

Av kroppsarbeidere ble utført 347 142 timeverk, hvorav 100 398 i gruva; i kontante arbeidslønninger ble utbetalt kr. 717 233.81 og i funksjonærlønninger kr. 200 694.20.

I gruva ble utbrutt 42 312 m³ fast fjell og utfordret 110 666 tonn anrikningsgods og 4 529 tonn gråberg.

Det ble produsert 28 312 tonn ilmenittkonsentrat à 35.63 % Fe og ca. 44 % TiO_2 og 6 607 tonn magnetittkonsentrat med 65.81 % Fe og 2.72 % TiO_2 .

Avbyggingen har foregått på Storgangen over grunnstollens nivå; liggfeltortene er fortsatt videre og er nå i alt inndrevet 775 m østover fra innslaget ved den «engelske stoll».

8. *Ø r s d a l e n G r u b e r*, Ørdsalen pr. Egersund.

Virksomheten som omfatter gruve- og dagbrudd for brytning av wolframminerale, var i gang inntil krigens avslutning med et belegg på ca. 40 arbeidere

og 5 funksjonærer; i resten av året var belegget 1 arbeider og 2—3 funksjonærer. Driften foregikk for regning av A/S Det Norske Bergselskab, nå under offentlig forvaltning. Det ble av kroppsarbeidere utført 25 681 timeverk, hvorav 10 142 i gruva; i kontante arbeidslønninger ble i alt utbetalt kr. 73 715.00 og i funksjonærlønninger kr. 21 050.00.

I gruva ble utbrutt 547 m³ fast fjell fra oppfaringsarbeider ved grunnstollen. Ved dagbruddet på toppen av fjellet var det ingen drift. Det ble utfordret 1 369 tonn malmholdig berg med 0.2 % WO₃.

Et lite flotasjonsverk var under bygging, men maskineriet, som delvis var anskaffet, var ikke montert.

9. A/S Vigsnes Kobberverk, Avaldsnes. Virksomheten som omfatter gruvedrift med oppberedning, har vært i gang hele året, dog med sterkt redusert belegg i årets siste del. Det samlede belegg utgjorde ved årets begynnelse ca. 100 arbeidere, ved årets slutt 31, foruten 12 funksjonærer. Av kroppsarbeidere ble i alt utført 128 362 timeverk, hvorav 65 044 i gruva. De kontante arbeidslønninger utgjorde kr. 227 149.05 foruten kr. 92 817.83 i funksjonærlønninger.

I gruva ble utbrutt 2 916 m³ fast fjell og utfordret 13 634 tonn kiskods med 1 % Cu, 2.5 % Zn og 32 % S, som ved den videre behandling utbrakte: 6 498 tonn finkis med 1.16 % Cu, 2.54 % Zn og 46.7 % S; 2 117 tonn kiskonsentrat med 48.23 % S; 101 tonn kopperkonsentrat med 16.43 % Cu; 76 tonn zinkkonsentrat med 39.75 % Zn.

Den gamle Vigsnes gruve er lenset til et dyp av 161.5 m og hovedsjakten er rensset.

10. Fæø Gruber, Føyna pr. Haugesund. Raffineringsverket A/S, Kristiansand S. meddeler at bergrettighetene opprettholdes.

11. A/S Stordø Kisgruber, Litlabø, Stord. Virksomheten som omfatter gruvedrift med oppberedningsverk for svovelkis, var i gang hele året. Ved årets begynnelse var det samlede belegg 323 arbeidere og 42 funksjonærer, ved årets utgang 72 arbeidere og 31 funksjonærer.

Av kroppsarbeidere ble utført 349 215 timeverk, hvorav 129 359 i gruva. De kontante arbeidslønninger utgjorde kr. 722 536.00 og funksjonærlønninger kr. 254 260.00.

I gruva ble brutt 29 658.1 m³ fast fjell og utfordret 77 988 tonn råkis med 21.7 % S og 6 590 tonn gråberg.

Det ble produsert 29 103.7 tonn kis med 39.5 % S og 3 517.5 tonn sjeidet kis med 41.4 % S.

Bedriften meddeler at det fra 1. september 1945 bare har foregått oppfaringsarbeider. Selskapet er under offentlig forvaltning.

12. Gravdal Kisgrube, Mundheim, Hardanger. Ingen innberetning er innløpt. Anleggene er overtatt av Direktoratet for fiendtlig eiendom. Bergrettighetene holdes i hevd av den opprinnelige eier.

13. Gravdal Klebersteinsgruve, Mundheim, Hardanger. A/S Norwegian Talc meddeler at det i 1945 ikke er utført noe arbeid ved bedriften.

14. Porsmyr Talkumgruve, Porsmyr, Hardanger. Virksomheten som omfatter gruvedrift på talkum og talkummølle har foregått for regning av H. Bjørum, Oslo, med jevnt belegg hele året. I alt var beskjeftiget 11 arbeidere, hvorav 7 i gruva, og 1 funksjonær. Det ble av kroppsarbeidere utført 18 426 timeverk for en kontant arbeidslønn av kr. 33 993.53.

Det ble utfordret 366.5 tonn råtalk og produsert 494 tonn talkumpulver.

15. Raffineringsverket A/S, Avd. Hosanger, Bysheim pr. Bergen. Virksomheten som omfatter gruvedrift med flotasjon av nikkel-koppermalm, var i gang i 275 arbeidsdager med et samlet belegg på 46 arbeidere og 7 funksjonærer. Av kroppsarbeidere ble utført 107 437 timeverk for en kontant arbeidslønn av kr. 217 657.68; funksjonærlønningene utgjorde kr. 51 199.12 foruten naturalier for kr. 960.00.

I Litland Grube ble utbrutt 375 m³ fast fjell og utfordret 987 tonn Ni-Cu malm med 0.934 % Ni og 0.336 % Cu.

I Smith Meyers Grube ble utbrutt 10 200 m³ fast fjell og utfordret 31 834 tonn malm med 0.934 % Ni og 0.336 % Cu.

I flotasjonsanlegget utbraktes 3 290 tonn konsentrat à 5.729 % Ni og 2.704 % Cu som ble forsmeltet ved Evje Nikkelverk.

Bedriften ble innstilt ved årsskiftet da all malm var uttatt og nye driveverdige anvisninger ikke var påvist.

16. Det Norske Zinkkompani A/S, Odda, Hardanger. Virksomheten som omfatter elektrolytisk fremstilling av zink og cadmium, var i gang i 288 arbeidsdager med et samlet belegg på 516 arbeidere, som utførte 1 281 914 timeverk for en kontant arbeidslønn av kr. 3 251 386. Det ble behandlet 23 017 tonn zinkmalm med ca. 50 % Zn; av råstoffet var 70 % av svensk, 25 % av spansk og 5 % av norsk opprinnelse.

Det ble produsert 9 228 tonn zink à 99.9 % Zn; 13 tonn cadmium à 99.98 % Cd og 213 tonn zinklegeringer med 92 % Zn, 3 % Al og 4 % Pb.

Bedriften meddeler at den reduserte produksjon skyldes råstoffmangel. Eget forbruk av monohydrat var 3 620 tonn som var hele produksjonen.

17. A/S Bjølvfossen, Ålvik. Driften av kvartsbruddet har foregått i 248 dager til oktober måned med et belegg på 7 arbeidere som utførte 13 895 timeverk for en kontantlønn av kr. 41 842.00.

Det ble brutt 5 260 tonn kvartsitt med 98 % SiO₂ som ble benyttet i egen bedrift for fremstilling av ferrolegeringer.

18. Risnes Kalkstensbrudd A/S, Trengereid. Virksomheten som omfatter gruvedrift på kalkstein, har vært i gang i 152 dager, idet det var driftsstans fra april til august på grunn av skipningsvanskeligheter. Av kroppsarbeidere ble utført 6 973 timeverk for en kontantlønn av kr. 11 841.83.

I gruva ble utbrutt 5 137 m³ fast fjell og utfordret 10 478 tonn kalkstein, hvorav 6 934 tonn av eldre beholdninger og 1 132 tonn kalksteinsavfall.

19. Mosterhavn Kalkstensbrudd, Mosterhamn. Ved Moster-

havn Kalkstensbrudd som drives for regning av A/S Odda Smelteverk, var virksomheten i gang i 300 arbeidsdager med et belegg på 1 funksjonær og 10 arbeidere inntil august, da belegget ble sterkt redusert.

De kontante lønnsutgifter utgjorde i alt kr. 36 711.00.

Det ble utbrutt 1 300 m³ fast fjell hvorav det ble produsert 3 066 tonn kalkstein.

20. Skaftun Kalkstensbrudd, Skaftå, Bruvik. Ved Skaftun Kalkstensbrudd som drives for regning av A/S Odda Smelteverk, var virksomheten i gang i 280 dager med et gjennomsnittlig belegg på 28 arbeidere og 2 funksjonærer; belegget i gruva utgjorde gjennomsnittlig 21 mann.

Av kroppsarbeidere ble utført 51 751 timeverk for en kontantlønn av kr. 110 371.00.

I gruva ble utbrutt 6 524 m³ fast fjell og utfordret 16 309 tonn kalkstein.

21. Sandvik Kalkfelt A/S, Trengereid. Bedriften meddeler at ingen drift har funnet sted i årets løp.

I Vestlandske bergdistrikt er det i 1945 utstedt 21 mutingsbrev og meddelt 808 fristbevillinger.

Fra distriktets lensmenn er innkommet 80 anmeldelser.

Beretning om bergverksdriften i Trondheimske bergdistrikt året 1945.

(Gitt av bergmester A. Kvalheim 21. juni 1946.)

HEDMARK FYLKE

Folldal Verk A/S, har i 1945 drevet Nordgruva, Sørgruva og Nygruva.

Oppgave over arbeidere og funksjonærer, timeverk og lønninger:

	Arbeidere i				Funksjonærer
	Gruva	Dagen	Diverse	Sum	
Nordgruva.....	130—15	71—19	139—56	339—91	19—14
Sørgruva.....					
Nygruva.....					
Arbeidstimer.....	144 869	96 354	200 145	441 368	
Arbeidslønn:					
i kontanter kr.	548 630,64		455 205.82	1 003 836.46	117 527.80
i naturalytelser kr.					3 000.00
Arbeidsdager.....				163	

Produksjonsoppgaver:

Utbrutt m ³ fast fjell	Fordret fra gruva	Innhold
Nordgruva 7 584,9	17 608 tonn råmalm	28.98 % S, 0.85 % Cu, 3.47 % Zn, 28.14 % Fe
Sørgruva 451,5	691 —»	24.56 % S, 0.91 % Cu, 3.13 % Zn, 24.04 % Fe
Nygruva 3 305,55	10 409 —»	29.08 % S, 0.86 % Cu, 3.43 % Zn, 26.85 % Fe
Sum 11 341,95	28 708 tonn råmalm	

Av dette er produsert:

Nygruva	2 713 tonn	flotasjonskis	à 45.40 %	S
	212 »	Cu-konsentrat	à 16.90 %	Cu
	203 »	Zn-konsentrat	à 45.20 %	Zn
	3 840 »	finkis	à 40.12 %	S
Sørgruva	254 »	flotasjonskis	à 45.40 %	S
	24 »	Cu-konsentrat	à 16.90 %	Cu
	21 »	Zn-konsentrat	à 45.20 %	Zn
Nordgruva	8 682 »	flotasjonskis	à 45.40 %	S
	536 »	Cu-konsentrat	à 16.90 %	Cu
	659 »	Zn-konsentrat	à 45.20 %	Zn

Ved gruvedriften er utført:

	Forberedende arbeider. Sjakt	Oppfaring		Avbygging		Diamant- boring
		Synk	Orter, tverrslag	Orter, synker	Strosser	
<i>Nordgruva:</i>						
L.m.		37,9	334,60	234,4	39,9	34
m ³ fast fjell		198,0	1 818,3	3 139,9	2 428,7	
Arbeidstimer		2 065	14 218	12 270	8 692	
Arbeidslønn kr.		6 729,45	37 108,98	33 118,36	22 462,91	700,00
<i>Sørgruva:</i>						
L.m.			10,0	69,9		
m ³ fast fjell			40,0	279,6	131,9	
Arbeidstimer			400	2 112	480,0	
Arbeidslønn kr.			868,62	5 536,54	1 158,46	
<i>Nygruva:</i>						
L.m.		28,95	66,9	247,65		79,3
m ³ fast fjell		246,0	785,5	1 160	1 114,05	
Arbeidstimer		1 088	4 012	7 807	6 646	
Arbeidslønn kr.		3 732,66	13 157,92	21 376,20	15 712,25	1 585,70

	m ³	Arbeids- timer	Arbeids- lønn kr.
<i>Nordgruva:</i> Fordret	7 584,9	18 048	42 444,93
Sjakt-, vannlensing, gjenfylling m. m.	—	61 635	128 781,81
Vann pumpet	55 000	—	—
Berg gjensatt til fylling	551,9	—	—
<i>Sørgruva:</i> Fordret	451,5	1 208	1 912,08
Sjakt, vannlensing, gjenfylling m. m.	—	3 442	6 354,15
Vann pumpet	1 500	—	—
<i>Nygruva:</i> Fordret	3 305,55	7 045	14 610,20
Sjakt, vannlensing, gjenfylling m. m.	—	34 352	68 013,29
Vann pumpet	25 000	—	—
Berg gjensatt til fylling	215	—	—

Behandlet gods:

	Rågods	Utbrakt	Arbeids- timer	Arbeids- lønn kr.
Nordgruva	17 410 tonn	} Se foran	69 809	147 062,22
Sørgruva	701 »			
Nygruva	6 912 »			
	mellomprodukt			

Ved taubane er ført 18 832 tonn gods i 48 627 arbeidstimer med kr. 84 340,18 i arbeidslønn.

Forbruk av de viktigste materialer ved alle 3 gruver:

	Mengde	Verdi kr.
Kull	95,873 tonn	12 287,25
Koks	5,220 »	793,44
Ved	126,25 favn	6 247,63
Trekull	385 hl	5 392,85
Bensin	2,354 tonn	3 721,77
Annen brennolje	5,620 »	3 083,53
Generatorknott	2 281 hl	14 561,60
Karbid	7 435 kg	3 345,75
Smøreolje	6 150 »	12 300,00
Pusse garn, vatt	1 842 »	2 453,57
Sprengstoff	15 154,5 »	32 221,33
Sum	—	96 408,72

SØR-TRØNDELAG FYLKE

A/S Røros Kobberværk har i 1945 drevet Storwartz Gruve, Olavs Gruve, Kongens og Rødalen Gruve og smelteverket.

Antall arbeidere og funksjonærer, arbeidstimer og lønn:

	Arbeidere				Funksjonærer
	Gruva	Dagen	Diverse	Sum	
<i>Antall arbeidere:</i>					
Storwartz Gruve	26—53	27—43	—	62—94	3—5
Olavs »					
Rødalen Gruve	4—28	26—61	0—6	37—95	1—2
Kongens »					
Smeltehytta	—	0—57	0—25	22—57	1—2
<i>Arbeidstimer:</i>					
Storwartz Gruve	157 592	—	—	157 592	7 817
Olavs »					
Rødalen Gruve	39 088	78 015	10 713	127 816	4 460
Kongens »	—	16 345	38 529	54 883	3 225
Smeltehytta					
<i>Arbeidslønn kr.</i>					
Storwartz Gruve } i kontanter	281 054,06		—	281 054,06	18 501,55
Olavs » } i naturaltelser	—		—	—	300,00
Rødalen Gruve } i kontanter	210 180,75		19 557,05	229 737,80	10 800,00
Kongens » } i naturaltelser	150,00		—	150,00	200,00
Smeltehytta	32 866,00		74 068,00	106 934,00	4 407,00

Produksjonsoppgaver:

	Utbrutt fast fjell	Fordret	Produsert
Olavs Gruve .	3 358 m ³	298 t. malm à 6 % Cu 5 718 t. flotasjonsgods à 1.83 % Cu	1 239 t. Cu-konsentrat à 17.5 % Cu, 5.99 % Zn, 34.9 % S, 34.75 % Fe
Ny Storwartz Gruve	2 478 »	6 227 t. fl.g. à 1.09 % Cu 6 974 » » » 0.82 % Cu	399 t. magnetkiskonsentrat à 0.95 % Cu, 6.19 % Zn, 28.8 % S, 42.8 % Fe
Veltene		7 182 t. flotasjonsgods 1 458 tonn gråberg	298 t. Cu-malm à 6 % Cu
Rødalen Gruve	2 498 »		916 t. Cu-konsentrat à 17.2 % Cu 2 440 t. S-konsentrat à 47.9 % S
Veltene ved Kongens Gruve	—	4 929 t. flotasjonsgods	Smeltet 897 t. Cu-konsentr. à 13.6 % Cu og fremstilt 99 220 kg kopper à 98.43 % Cu
Smeltehytta ..			

Forbruk av de viktigste materialer:

	Storwartz Gruve —Olavs Gruve		Rødalen Gruve —Kongens Gruve		Hytta	
	Mengde	Verdi kr.	Mengde	Verdi kr.	Mengde	Verdi kr.
Smikull tonn	6.8	950.00	8.77	1 140.00	2.5	310
Koks »	—	—	—	—	99.86	10 694
Ved favn	146.5	9 833.20	109	7 303.00	7.5	502
Torv m ³	—	—	—	—	—	—
Trekull hl	—	—	—	—	310	4 070
Bensin tonn	—	—	0.5	504.90	2.0	2 240
Annen brenselolje .. »	—	—	0.065	58.50	4.32	1 070
Knott hl	—	—	—	—	—	—
Karbid kg	3 757	1 588.25	1 804	721.60	55	22
Smøreolje og fett ... »	3 150	7 010.90	1 389	3 092.10	1 063	2 274
Pussegarn »	—	—	—	—	—	—
Sprengstoff »	6 405	14 994.00	5 413	12 679.90	—	—
Elektrisk kraft	—	24 371	—	10 500.00	—	3 900

I Rødalen og Kongens Gruver er utført:

	L.m	m ³	Arbeids- timer	Arbeids- lønn kr.
Oppfaringsarbeider, synker	50.8	185	} 2 314	5 279.63
» orter, tverrslag	70.3	253		
Avbyggingsarbeider, orter, synker	30.3	93	819	2 017.86
» strosser	—	1 967	4 405	8 755.32
Fordring	—	2 618	19 637	37 140.48
Sjaktarbeid, vannlensing.....	—	—	11 913	22 912.33
Vann lenset	—	3 500	—	—
Gjensatt til fylling	—	11	—	—

I Storwartz Gruve og Olavs Gruve er utført:

	L.m	m ³	Arbeids- timer	Arbeids- lønn kr.
Ordinær oppfaring, synker:				
i Storwartz Gruve.....	0	0	—	—
i Olavs Gruve	51.3	479	1 713	3 670.00
—»—, orter:				
i Storwartz Gruve.....	14.0	67	768	1 675.70
i Olavs Gruve	0	0	—	—
Avbygging, orter: i Olavs Gruve	60.2	264	3 300	7 293.46
i Storwartz Gruve	0	0	—	—
Avbygging, strosser: i Olavs Gruve	—	2 615	23 379	39 249.34
i Storwartz Gruve	—	2 411	19 317	44 700.55
Fordring: i Olavs Gruve	—	3 368	15 176	25 656.96
i Storwartz Gruve	—	2 478	13 686	23 438.05
Sjaktarbeid, vannlensing: i Olavs Gruve	—	—	1 226	2 348.20
i Storwartz Gruve ..	—	—	3 829	5 253.92
Vann lenset: i Olavs Gruve	—	17 400	—	—
i Storwartz Gruve	—	200 000	—	—

I Olavs Gruve er sjeidet 298 tonn stykkmalm i ca. 1 000 arbeidstimer med kr. 2 200.00 i arbeidslønn.

I flotasjon er behandlet 18 429 tonn tørt rågods i 43 738 timer med kr. 84 264.90 i arbeidslønn.

Taubanen har transportert 1 999 tonn med kr. 20 188.97 i arbeidslønn.

I Rødalen og Kongens Gruver er sjeidet 8 640 tonn rågods som har gitt 7 182 tonn anrikingsgods og 1 458 tonn gråberg med kr. 1 696.56 i arbeidslønn.

I flotasjonen ved Kongens Gruve er behandlet 15 566 tonn tørt rågods som har gitt 916 tonn Cu-konsentrat og 2 840 tonn svovelkiskonsentrat med kr. 52 266.25 i arbeidslønn.

Killingdal Gruber, Reitan st., Ålen herred, er drevet i 150 dager av året med 8—98 mann.

Antall arbeidere og funksjonærer, arbeidstimer og lønn:

	Arbeidere				Funksjonærer
	Gruva	Dagen	Andre arbeider	Sum	
Antall	0—60	0—8	0—30	0—98	ikke oppgitt
Arbeidstimer	63 476	4 472	31 075	99 023	
Arbeidslønn:					
i kontanter kr. ..	144 878	8 503	60 167	213 548	77 177
i naturalytelser kr.					2 500

Produksjonsoppgave:

Brutt fast fjell	Fordret ut av gruva	Innhold	Produsert
3 500 m ³ råkis	14 999 t. råkis	41.28 % S, 1.68 % Cu	14 184 t. finkis à 43,67 % S, 1,77 % Cu

Forbruk av de viktigste materialer:

	Mengde	Verdi kr.
Smikull	61 hl	621
Ved	16 favner	1 080
Karbid	2 717 kg	1 141
Smøreolje	1 306 »	2 499
Pussepapir	380 »	436
Sprengstoff	6 945 »	14 619
Borstål	694 »	1 251
Bormaskindeler og slanger.....	—	23 300
Sum.....	—	44 947

I gruva er strosset 3 500 m³ under avbygging, men ellers er ingen arbeider utført. Det er fordret 3 500 m³ og lenset 2 000 m³ vann. Etter kapitulasjonen kom gruvene i en vanskelig stilling ved innskrenket kismarked og stigende utgifter.

The Bede Metal & Chemical Co. Ltd. har ikke fornyet sin leiekontrakt med eieren H. & F. Bachke om driften av gruva. Kontrakten utløp i 1945 og det engelske selskap har innstilt sin virksomhet i Killingdal Gruver pr. 1. november 1945.

I årets løp er ingen ny malm påvist, men undersøkelsessynken er utvidet i profil for å kunne fortsettes ned til skjæringspunktet mellom malmlinjen og den projekteerte nye sjakt fra Bjørgen. Kisen fortsetter mot dypet i gruva som før og en får håpe at driften kan bli gjenopptatt av et nytt selskap med det første.

Kjøli Gruver tilhører nå staten. Det har ikke vært drift i 1945.

Engzeli Kromgrube (Skard Grube) har ikke vært i drift.

I Rødtjern Kromgruve og Leigh Gruve har det ikke vært drevet.

Løkken Verk i Meldal herred eies av Orkla Grube-Aktiebolag. Det er arbeidd i 277 dager i året med et belegg av 364 til 715 mann som fordeler seg således:

	Arbeidere				Funksjonærer
	Gruva	Dagen	Diverse	Sum	
Antall	112—289	92—218	116—209	364—715	76
Arbeidstimer	305 143	174 595	419 058	898 796	163 733
Arbeidslønn:					
i kontanter kr. ...	1 088 627		837 718	1 926 345	577 423
i naturalytelser kr.	7 562		3 782	11 344	38 310

Produksjonsoppgave:

Utbrutt fast fjell	Utfordret fra gruva	Produsert	Innhold
44 010 m ³	123 423 t. kis	6 375 t. stykk-kis, 20—40 m/m	40,93 % S, 1,94 % Cu
	24 136 t. gråberg	51 601 t. finkis, 0—6 m/m	41,17 % S, 1,91 % Cu
		61 754 t. smeltekis	41,58 % S, 2,05 % Cu
	Sum	119 730 t. kis	41,37 % S, 1,99 % Cu

Forbruk av de viktigste materialer:

	Mengde	Verdi kr.	Leid elektrisk kraft kr.
Kull	125 tonn	12 692	
Koks	201 »	24 481	
Ved	399 favner	21 945	
Trekull	4 596 hl	55 152	
Bensin	4,59 tonn	4 315	
Annen brennolje	10,3 »	1 726	
Karbid	16 616 kg	6 646	
Smøreolje	6 882 »	14 653	
Pussegarn	2 029 »	2 339	
Sprengstoff	60 729 »	88 357	
Borstål	38 240 »	38 285	
Sum	—	270 591	382 078,71

Bryting i gruva:

	L.m	m ³	Arbeids- timer	Arbeids- lønn kr.
Oppfaring, stigorter	294,9	1 402	12 764	34 511,15
» orter og tverrslag	814,9	7 997	22 058	58 316,40
Avbygging, orter og synker.....	825,6	2 978	25 212	69 247,12
» strosser		31 633	65 588	165 096,13
Fordret		26 160	66 668	143 833,13
Sjaktarbeid, vannlensing, m. m.			292 549	667 327,01
Lenset vann		127 037		
Gjensatt til fylling		1 644		

Sjeiding, knusing, vasking og reparasjon:

	Behandlet rågods	Arbeidstimer	Arbeidslønn
Sjeiding ved kvinner	119 730 tonn	16 135	kr. 23 494
Knusing, vasking	119 730 »	31 048	» 61 572
Reparasjoner		37 277	» 81 721
Sum...		84 460	kr. 166 787

Ved okkupasjonens slutt måtte driften innskrenkes på grunn av innskrenket kismarked.

En del av arbeiderne måtte oppsis, men fikk annet arbeid. Man har fremdeles vanskelighet med å få avsetning for hele produksjonen.

Orkla Metal-Aktieselskap, Løkken Verk, eies og drives av Orkla Smelteverk, Thamshavn.

Det er arbeidd i 121 dager i året med en arbeidsstyrke fra 2—302 mann.

Oppgave over arbeidere og funksjonærer, arbeidstimer og lønn:

Hyttedriften	Arbeidere	Funksjonærer
Antall arbeidere	2—302	29
Arbeidstimer	380 825	
Arbeidslønn:		
i kontanter kr.	785 880	200 796
i naturallytelser kr.		7 350

Produksjonsoppgave:

Smeltet	Innhold	Produsert
68 750 tonn kis	Se Orkla gruver	21 772 tonn svovel à 99,95 % S
11 347 » kvarts		3 546 » Skjærstein à 32 % Cu
6 500 » kalkstein		
830 » dolomitt		
9 692 » koks		

Det er betalt kr. 82 900.00 for leid elektrisk kraft.

Ved okkupasjonens slutt måtte selskapet innskrenke virksomheten på grunn av markedsforholdene og andre grunner.

Det har dog lyktes selskapet å komme i virksomhet om enn i mindre målestokk.

NORD-TRØNDELAG FYLKE

Fosdalen Gruver i Malm tilhører Fosdalens Bergverks-Aktieselskab, Malm, og er under offentlig forvaltning.

Det er arbeid i 285 dager i året med et belegg av fra 171 til 271 mann fordelt således:

Arbeidere, funksjonærer, arbeidstimer og lønn:

	Arbeidere				Funksjonærer
	Gruva	Dagen	Andre arb.	Sum	
Antall	73—138	50—84	26—67	171—271	19—21
Arbeidstimer	214 733	147 945	98 759	461 437	
Arbeidslønn:					
i kontanter .. kr.	800 897,59		254 359,50	1 055 257,09	196 111,54
i naturallytelser »					6 060,00

I gruva er utbrutt 30 813.1 m³ fast fjell.

Produksjonsoppgave:

Utfordret fra gruva. Mengde	Produserte konsentrater	
	Mengde	Innhold
90 258 tonn rågods	49 433 tonn Fe-slig	65,672 % Fe, 0,0246 % P, 0,795 % S
32 599 » berg	676 » S-kis	48,339 % S

Forbruk av de viktigste materialer:

	Mengde	Verdi kr.
Kull	99,3 tonn	5 340,90
Koks	0,5 »	75,12
Ved	54,5 favner	2 725,00
Trekull	12 hl	173,56
Bensin	0,5 tonn	772,20
Annen brennolje	3,3 »	1 777,01
Generatorknott	472 hl	2 775,90
Karbid	14 810 kg	5 479,70
Smøreolje	6 293 »	15 402,67
Pussegarn	1 189 »	1 654,66
Sprengstoff	51 535 »	120 428,75
Andre driftsmaterialer	—	628 605,90
Sum	—	785 211,37

Det er betalt kr. 141 857,97 for leid elektrisk kraft.

Etter krigens slutt har det ikke vært mulig å få eksportert jernmalmslig. Derfor har det bare vært drevet oppfaringsarbeid m. m.

Samtlige aksjer er når dette skrives, kommet over på Direktoratet for fiendtlig eiendoms hender.

Gruvedriften:

	L.m	m ³	Arbeids- timer	Arbeids- lønn kr.
Forberedende arbeider, sjakter.....	0	0	—	—
» » stoller	28,6	230,2	279	757,16
» » synker	67,1	476,7	3 297	10 406,10
Avbygging, orter	1 280,4	9 430,8	15 397	42 445,57
» stigorter	311,35	1 652,4	4 037	11 003,13
» magasinstrasser	—	19 023,0	14 364	35 632,24
Fordret	—	35 331,0	79 804	160 810,18
Sjakthauerarbeid, vannlensing, gjenfyl- ling m. m.	—	—	271 295	620 895,27

Ved sjeiding er behandlet 90 258 tonn rågods som har gitt 84 531 tonn vaskemalm i 13 504 arbeidstimer og med kr. 31 955 i arbeidslønn.

Ved oppberedning er behandlet 84 531 tonn i 40 510 arbeidstimer med kr. 95 864,70 i arbeidslønn.

Ved jernbanetransport er fraktet 122 857 tonn i 10 847 arbeidstimer med kr. 24 830,53 i arbeidslønn.

Båtlasting har pågått i 8 107 arbeidstimer med kr. 20 657,21 i arbeidslønn.

For å kunne få avsetning på det utenlandske marked for jernmalmsligen etter krigen må den sintres eller briketteres.

Planene for dette er under bearbeidelse.

Skorovas Gruber i Grong tilhører A/S Skorovas Gruber, Oslo. Det er arbeidd i 140 dager i gruva og 300 dager i dagen med et belegg på 7 til 78 mann.

Arbeidere og funksjonærer, arbeidstimer og arbeidslønn:

	Arbeidere				Funksjonærer
	Gruva	Dagen	Diverse	Sum	
Antall	0—24	0—8	7—68	7—78	10—20
Arbeidstimer	17 987	5 018	103 320	126 325	
Arbeidslønn kr. ...	83 357		273 041	356 398	106 403

Det er utbrutt i fast fjell 2 286 m³ og fordret ut av gruva 6 172 tonn gråfjell. Det er drevet 122.8 l. m stoll og 55.2 l. m ort. Hovedstollen er drevet til gjenomslag med den tidligere drevne gråbergsstoll. Utstrossingen for stasjonsarrangementet ute ved grovtyggersiloen er påbegynt. Arbeidet med utstrossing av grovtyggersiloen ble fortsatt. 5 formannsboliger og en 400 kVA transformatorstasjon ble ferdigmontert. Arbeidet på taubanen Skorovas—Kongsmo var innstilt.

Driften i gruva ble innstilt i juni, men arbeidet i dagen ble fortsatt året ut.

A / S G r o n g G r u b e r , Limingen, med hovedkontor i Oslo eier Joma og Gjersviken gruver m. fl.

Virksomheten ved A/S Grong Gruber foregikk under ledelse av det helt tyske selskap, Utbyggingskontor Grong, adr. Limingen p. å.

Fra 8 mai 1945 var dette tyske selskap under forvaltning av Direktoratet for fiendtlig eiendom, Oslo.

Arbeidet foregikk i gruvene til april i Gjersviken gruve. I Jomagruva har det ikke vært drift i 1945.

Etter kapitulasjonen ble all drift i Gjersvika gruve innstilt og alle tvangsutskrevne arbeidere ble frigitt og reiste til sine hjemsteder. Resten av belegget ble satt til reparasjonsarbeid, opprydding m. m., vakthold og diverse arbeider.

I alt er det i Gjersviken gruve arbeidd 99 dager i året. I dagen er det arbeidd 304 dager i året.

Utbyggingskontor Grong har:

	Arbeidere					Funksjonærer
	Gruva	Dagen	Kvinner	Andre arbeider	Sum	
Antall	0—20	0—13	3—12	8—50	11—89	3—11
Arbeidstimer	13 198		16 765	93 621	123 584	—
Arbeidslønn . kr.	40 425		28 073	256 295	324 793	63 898

I stoller, tverrslag og stigorter i Gjersviken gruve er utbrutt 755.35 m³ fast fjell og utfordret 2 040 tonn gråberg.

Tyskerne hadde planer om å plyndre Gjersviken gruve for den rike kopperholdige kis og føre den med taubane til Vintermyra på Namsskogen, hvor en taubanestasjon er forberedt og tunell til underjordiske siloer er sprengt inn i fjellet.

Senere skulle taubanen føres fram til Joma gruver for å utnytte dette store kislef, etter krigen.

De regnet med at det kunne bli vanskeligheter med å skaffe seg tilstrekkelig kistilgang fra Spania og Middelhavet.

Etter kapitulasjonen har A/S Grong Gruber vært drevet med 3 til 35 mann og 2—3 funksjonærer ved diverse arbeider.

Det samlede antall arbeidstimer er 16 060 og arbeidslønn er i alt kr. 37 229.00. Til funksjonærene er utbetalt kr. 13 481.00 i arbeidslønn i 154 arbeidsdager i året.

Veien Ornes—Joma er påbegynt og ny retningslinje for stollen er utstukket m. m.

MØRE OG ROMSDAL FYLKE

Rødsand Grube i Nesset herred tilhører A/S Rødsand Gruber, Oslo. Det er arbeid i 289 dager i året med et belegg av 18—59 mann fordelt således:

	Arbeidere				Funksjonærer
	Gruva	Dagen	Andre arbeider	Sum	
Antall	11—33	2—12	3—22	18—59	12—13
Arbeidstimer	53 807	15 422	22 451	91 680	28 376
Arbeidslønn kr. ...	146 868		41 938	188 806	84 307

I gruva er utbrutt 11 980 m³ fast fjell og fordret 40 359 tonn separasjonsmalm.

Det er produsert 11 738 tonn tørr jernslig à 61.48 % Fe.

Det viktigste materialforbruk:

	Mengde	Verdi kr.
Kull.....	7,7 tonn	828
Koks	2,2 »	600
Ved	50 favner	3 100
Trekull	13 hl	91
Bensin	1,9 tonn	2 600
Annen brennolje	1,9 »	100
Generatorknott	200 hl	1 200
Karbid	3 209 kg	1 444
Smørelje	1 839 »	5 060
Pussegarn	478 »	765
Sprengstoff	14 188 »	31 275
Smørefett	439 »	1 207
Sum.....	—	48 270

Ved gruvedriften er utført:

	Ordinær oppfaring		Avbygging	
	Synker	Orter tverrslag	Orter synker	Strosser
L. m	145.9	289	61.2	—
M ³	584	1 554	268	9 308
Arbeidstimer	2 000	3 450	791	5 292
Arbeidslønn kr.	4 698	8 810	1 897	13 026

Det er brukt 1 999 kg borstål, og fordret 13 715 m³ i 17 246 arbeidstimer med kr. 39 155.00 i arbeidslønn.

Diverse sjakthauerarbeid, vannlensing og gjenfylling har tatt 13 957 arbeidstimer med kr. 24 268.00 i arbeidslønn.

Det er pumpet ca. 8 000 m³ vann.

Ved magnetisk separasjon er behandlet 40 359 tonn rågods i 13 544 arbeidstimer med kr. 27 404 i arbeidslønn.

Det er diamantboret 233.05 l. m i 1 595 arbeidstimer med kr. 2 935 i arbeidslønn.

Meisingset Gruve tilhører Christiania Spigerverk og har ikke vært i drift i 1945.

Årnes Kalksteinsgruve i Stangvik herred i Surnadal tilhører Electric Furnace Products Co. Ltd., Sauda i Ryfylke.

Det er drevet med 9 til 15 mann og 1 funksjonær. Det er utført 19 559 arbeidstimer og utbetalt kr. 32 531.69 i arbeidslønn og kr. 6 871.70 i funksjonærlønn. Det er utbrutt 1 300 m³ fast fjell og produsert 3 373 tonn kalkstein à 97 % CaCO₃.

Nye A/S Sjøflot, Glærum, Surna, adr. Boks 519, Bergen, driver kalksteingruve.

Det er arbeidd med 9—22 mann i 277 dager i året.

Arbeidere og funksjonærer, arbeidstimer og lønn:

	Arbeidere			Funksjonærer
	Gruva	Dagen	Sum	
Antall	0—9	5—16	9—22	2—3
Arbeidstimer	36 776		36 776	—
Arbeidslønn kr.	71 022		71 022	15 000

I gruva er utbrutt 3 000 m³ fast fjell og produsert 7 990 tonn kalkstein, herav av eldre beholdning 490 tonn.

Nye A/S Sjøflot driver også Visnes Kalkstensbrudd, Visnesgrend, Nordmøre. Det er arbeidd fra 15. november til 20. desember 1945. Det er produsert 867 tonn kalkstein à 98 % CaCO_3 og skipet 2 310 tonn kalkstein.

Det er utført 3 552 arbeidstimer. Arbeidslønn er ikke oppgitt.

A/S Nordag som drev Glærum Kalkstein-grube, Surna, var et helt tysk selskap, og er nå forvaltet av Direktoratet for fiendtlig eiendom.

I gruva er det drevet i 72 dager av året med 18—47 mann. I dagen er drevet i 281 dager med 18—91 mann.

Arbeidere og funksjonærer, arbeidstimer og lønn:

	Arbeidere				Funksjonærer
	Gruva	Dagen	Andre arbeider	Sum	
Antall	0—47	0—25	18—91	18—163	9—21
Arbeidstimer	15 732	11 584	91 899	119 215	
Arbeidslønn kr. ...	90 167,29		287 703,93	377 871,22	122 791,55

I gruva er utbrutt 4 760 m³ fast fjell og produsert 4 322 tonn kalkstein à 96 % CaCO_3 og 1 695 tonn gråfjell.

Det er betalt kr. 60 750.00 for leid elektrisk kraft.

Gruvedriften stoppet i mars måned. Senere er det bare kompletteringsarbeid av anlegget og opprydding etter anleggsdriften.

Den 17. mai 1945 ble A/S Nordag satt under offentlig forvaltning.

En del gjenstående arbeider ble videre utført, således knuseanlegget.

Det kan nå produseres en helt førsteklasses kalkstein for metallurgisk bruk. Det er diamantboret i feltet og funnet gode muligheter med tilstrekkelige mengder til flere års drift. Det skal utføres videre undersøkelser i feltet.

(Se årsberetningen for 1944.)

A/S Vaagsøy Kalkverk, Sunnmøre har ikke vært i drift i 1945.

Humbelen Kalkstengruber, Borgund ved Ålesund, eies av herr August Musæus, Ålesund.

Det er drevet i 300 dager av året med et belegg av 6 til 19 mann. Det er utført 20 854 arbeidstimer og utbetalt kr. 37 195.79 i arbeidslønn og kr. 10 472.00 i funksjonærlønn.

Det er produsert 9 315 tonn kalkstein med 99 % CaCO_3 .

For leid elektrisk kraft er betalt kr. 4 957.42.

A/S Sunnan Kalksteinmølle, Sunnan, har produsert 1 070 tonn kalksteinmjøl. Det er utført 5 380 arbeidstimer. Bedriften har vært nektet kjøpetillatelse av tyskerne på sprengstoff.

SOGN OG FJORDANE FYLKE

Le Talkummølle med talkumgruve i Framfjord i Sogn har ikke innsendt årsberetning.

Nordisk Lettmetall A/S, Kinsedal, adr. Solvorn i Sogn, var et tysk selskap og er nå under offentlig forvaltning. Det er produsert 565 tonn labradorstein som er solgt som pukk.

Det er utført 44 907 arbeidstimer og utbetalt kr. 110 923.83 i arbeidslønn.

Produksjon til det egentlige formål lerjord, har ikke funnet sted i 1945.

Det er arbeidd med et belegg av 19 til 38 mann og 4—6 funksjonærer. For elektrisk kraft er betalt kr. 32 000.00.

A/S Strinda Kalkverk, Laderuten, Trondheim i Sør-Trøndelag fylke har ikke vært i drift i 1945.

A/S Tangen Bruk, Skatval herred, Nord-Trøndelag, har vært beslaglagt av tyskerne siden 1943. Den er frigitt pr. 1. juli 1945 og siden er utført reparasjonsarbeider. Det er anskaffet kompressor og boremaskiner. Tau-banen er forberedt og andre forbedringer utført.

Lilleberg Verk A/S, Sparbu, Nord-Trøndelag fylke, driver talkumgruve og -brudd med tilhørende mølle.

Det er arbeidd i 144 dager av året med et belegg av 5—10 mann og 1 funksjonær. Det er utført 3 815 arbeidstimer og utbetalt kr. 13 734.00 i arbeidslønn og kr. 2 400.00 i funksjonærlønn. Det er utbrutt 245 m³ fast fjell og produsert 531 tonn kleberstein. Det er levert 244 tonn talkum. For leid elektrisk kraft er betalt kr. 726.00. For emballasje er betalt kr. 2 500.00.

Ved Trondheimske bergmesterembete er utstedt 1 602 fristbevillinger, hvorav 134 på Statens hender.

Videre er det utstedt 12 mutingsbrev.

Det er innkommet 58 malmanmeldelser.

Her har ikke vært rekvirert eller holdt noen utmålsforretning i 1945.

Beretning om bergverksdriften i Nordlandske bergdistrikt i 1945.

(Gitt av bergmester K. L. Bøckman, 7. juni 1946).

Krigens avslutning i Europa med Tysklands kapitulasjon i mai 1945 brakte stor forvirring hos bergverkene i Nordlandske distrikt. Noen av dem ble øyeblikkelig nedlagt, ved andre ble hele driften, eller bare produksjonsdriften, suspendert inntil det ble større klarhet over mulighetene for avsetning etter

det tyske markeds fullstendige sammenbrudd. Nesten alle fikk en død periode av flere måneders varighet etter kapitulasjonen, og dens ettervirkninger spores ennå langt inn i det nye år.

Som følge herav viser bergverksproduksjonen for 1945 en sterk tilbakegang fra året før.

Jernmalm.

Ingen av bergverkene på jernmalm var i produksjonsdrift.

1. Bjarkøy Gruver i Bjarkøy herred eies av A/S Nordlandske Malmfelter. Bergverksrettighetene opprettholdes ved fristbevilling.

2. Meløy Gruve i Bjarkøy herred tilhører A/S Nordiske Grubekompani, som holder mutingene i hevd ved fristbevilling.

3. Dunderland Iron Ore Company Ltd., Nord-Rana herred.

Etter tyskernes kapitulasjon er bergverket kommet tilbake på det engelske selskaps hender.

Selskapet meddeler at det heller ikke i 1945 har vært annen virksomhet enn verkstedsdrift og drift av Reinfossen kraftstasjon. Verkstedarbeidet for Nordlandsbanen fortsatte ennå noen måneder etter kapitulasjonen, og selskapets rullende materiell er fremdeles utleid til Statsbanene.

Boringer og andre undersøkelser på malmleiet ved Storforshei var ikke kommet i gang etter vinteren før kapitulasjonen inntraff, og de ble ikke gjenopptatt.

Det gjennomsnittlige belegg var 39 mann. I arbeidslønn ble utbetalt kr. 184 392.36.

Kopper-, svovel- og magnetkis samt sinkmalm.

4. A/S Sulitjelma Gruber, Fauske herred. Det gjennomsnittlige belegg var 615 mann, som ble utbetalt i arbeidslønn kr. 3 165 938.06.

I 5 måneder fra kapitulasjonen av var produksjonsdriften avbrutt, men kom i gang igjen i oktober måned om enn i redusert målestokk. Mens arbeiderantallet var 861 mann i januar og 730 mann i april, sank det til 540 mann i første halvdel av mai og var bare 473 i gjennomsnitt videre i tiden til 10. oktober. Fra 11. oktober, da produksjonsdrift atter sattes i gang, steg arbeiderantallet jevnt og var ved årets slutt atter kommet opp i det normale av ca. 890 mann.

Som undersøkelse ble boret 2 diamantborhull i Charlotta gruve og 5 i Hankabakken gruve med sammenlagt lengde 158.2 meter.

Som forberedende arbeider ble utført:

Ny-Sulitjelma-området:		M.inndrift	Total
Tverrslagg	649 øst, Gudrun	12	33
»	313 vest, Hankabakken	25	55
Sorjus stoll		24	924
Sum tverrslag		61	
Stigort,	649 øst, Gudrun	10	10

Giken-området:		Minndrift	Total
Tverrslag på ligg, etasje 100, Mavas		9	9
» mot Mavas (grunnst.)		37	37
» på heng, etasje 5, vest		43	88
» på ligg, etasje 5, vest		12	12
» på heng, Kjerringøy		5	5
Sum tverrslag		106	
Kassestigort, etasje 100, Mavas		15	15
» etasje 5, vest		10	10
» fra Beiarn		18	18
Sum stigort		43	
Bursi:			
Tverrslag på heng, etasje 35, øst		24	205
» » ligg, etasje 35, øst		23	265
Sum tverrslag		47	
Kassestigort, etasje 35, øst		11	11
Sagmo:			
Tverrslag på ligg, etasje 9		66	122
Avilon stoll		138	918
Østbanen		16	761
Totalsum for forberedende arbeider:			
Tverrslag		280	
Stigorter		64	
Stoller		154	
Tilsvarende i alt 4 257 m ³ (utenom stollene).			
Som oppfaring ble utført:			
Ny-Sulitjelma-området:			
Ny-Sulitjelmagangen etasje 388, vest		9	10
» 4, øst		36	71
» 4, vest		41	89
Sum feltorter ..		86	
Giken-området:			
Giken, etasje 127, Mavas		11	116
» 3, øst (fra c/l Mavas synk)		52	137
» 1, øst		10	10
» 5, vest (fra c/l synk II)		41	239
» 6, øst —»		44	205
» 6, vest —»		35	171
Sum feltorter ..		193	

	M.inndrift	Total
Charlotta - Sørfold, øst	34	134
» vest	33	108
Kjerringøy, vest	22	228
Saltdal ny (fra c/l Skjønstå synk)	15	36
Beiarn øst —»—	31	191
Sum feltorter ..	135	
Sum feltorter i Giken-området	328	
Synk etasje 6, øst	68	68
Bursi:		
Etasje 23, vest (før etasje 30).....	12	13
» 23, øst —»—	7	8
Sum feltorter...	19	
Synk I, etasje 83, øst	31	62
» II, » 83, øst	14	34
» II, » 35, vest	22	51
Sum synker	67	
Sagmo:		
Etasje 9, syd	44	128
» 9½, nord	47	309
» 11½, nord	82	112
» 11½, syd	67	92
Sum feltorter	240	
Synk fra etasje 11½	24	49
Jakobsbakken:		
Etasje 9, nord	56	124
» 9, syd	36	141
» 10, nord	33	213
» 10, syd	10	108
» 10½, nord	14	16
» 12, nord	14	16
Sum feltorter.....	163	
Synken	42	489
Totalsum for oppfaring: feltorter	836	
synker	201	

motsvarende i alt 8 255 m³.

Avbygging: 23 790 m³.

Det ble ved forberedende arbeider, oppfaring og avbygging utbrutt i alt 32 501 m³ malmgods og 3 702 m³ gråberg (utenom stollene).

I gruvene ble gjensatt 8 500 m³ som mur og fyllmasse og oppumpet 466 840 m³ vann.

Av den samlede gruveproduksjon på 107 400 tonn malmgods leverte:

Gudrun-Holmsen gruver	9 900 tonn	=	9.3 %
Ny-Sulitjelma gruve	14 300 »	=	13.3 %
Sture »	800 »	=	0.7 %
Giken »	28 200 »	=	26.3 %
Charlotta »	5 300 »	=	4.9 %
Bursi »	10 400 »	=	9.7 %
Sagmo »	9 000 »	=	8.4 %
Jakobsbakken »	29 500 »	=	27.4 %

Etter grovknusing av malmgodset ble det utsjeidet 400 tonn gråberg. Resten ble som rågods påsatt flotasjonen, hvorved utbraktes:

	Produksjon	Eksport
Koppermalmkonsentrat	6 132 tonn	1 082 tonn
Sinkmalmkonsentrat	1 210 »	2 255 »
Svovelkiskonsentrat	21 977 »	19 863 »
Magnetkiskonsentrat	2 923 »	

Smeltehytta:

Driften her ble gjenopptatt 22. oktober etter å ha stått siden 6. mai 1943.

Det ble nedsmeltet 2 165 tonn kopperkonsentrat, som utbrakte 515 tonn bessemerkopper.

Generatorenes yteevne var 9 760 kVA.

5. A/S Bjørkaasen Gruber, Ballangen i Ofoten. Det gjennomsnittlige belegg har vært 201 mann, hvorav 4 ved kraftstasjonen. I arbeidslønn ble utbetalt kr. 888 845.00.

Gruveproduksjonen var i gang i ca. 7 måneder.

Ved undersøkelser og forberedende arbeider er oppført 16.3 l. m ort for ny pumpestasjon på Helgelandetassen og utstrossing i Trøndelag feltort mot sør, i alt 155 m³.

Under oppfaring er intet oppført.

Under avbygging er oppført 328.85 l. m subort, svarende til 673 m³ og som utstrosset 15 524 m³, derav på hengmalmen 8 402 m³ og på liggmalmen 7 122 m³. Det aller vesentligste på Nordland- og Helgeland-etassene.

I alt er utbrutt 16 352 m³ fast fjell. Intet herav er gjensatt som fylling eller mur. Det ble utpumpet av gruen 250 000 m³ vann.

Utfordret av gruen ble 54 035 tonn malmgods. Etter grovknusing ble

utsjeidet 384 tonn gråberg og resten påsatt vaskeriet og flotasjonsverket. Herav ble utvunnet:

	Produksjon:	Eksport:	Skipet til innlandet:
Vasket finkis	26 250 tonn	8 150 tonn	4 687 tonn
Flotasjonskis	2 030 »	1 186 »	
Koppermalkonsentrat	210 »	324 »	
Sinkmalkonsentrat	170 »		117 »

For all skipet malm er oppgitt tørrvekt.

Generatorenes yteevne 4 000 kVA.

6. Driftsselskapet Mofjellet Gruber A/S, Nord-Rana herred, står siden kapitulasjonen under forvaltning av Direktoratet for fiendtlig eiendom.

Det var vesentlig oppfaringsdrift i årets første 7 måneder med et gjennomsnittlig belegg av 126 mann. Resten av året var det vakthold og drift av kraftstasjonene med 5—7 mann. I arbeidslønn er utbetalt kr. 294 079.90.

Som undersøkelse ble boret 283.3 meter diamantborhull.

Oppfaringen fant sted på den såkalte Linse II, etasjen under Callonstollen. I hovedsjaktområdet (sjakt I) ble drevet 24.8 l. m feltort mot øst, dens totallengde er 306 meter. I Brettevillesjaktområdet (sjakt II) ble feltorten forlenget med 21.0 meter mot øst og 22.4 meter mot vest. Dens totallengde er 248 meter.

I sørveggområdet — gruvas vestlige del av Linse I — er drevet 53 l. m feltort mot vest.

Under avbygging er oppført 96.6 l. m ort og synk, svarende til 386 m³. Det er utstrosset 413 m³. Avbyggingen fant sted på Linse II nær de to sjakter. Ingen drift fant sted på Linse III.

Det ble pumpet ut av gruven 41 500 m³ vann.

Det ble utbrutt i alt 1 284 m³ fast fjell og fordret 2 173 tonn rågods. Herav ble fremstilt ved flotasjon:

	Produksjon:	Eksport:	Skipet til innlandet:
Sinkmalkonsentrat	129 tonn		825 tonn
Blymalm —»—	15 tonn	117 tonn	
Koppermalm —»—	14 »	113 »	
Flotasjonskis	131 »		

For alle produkter og skipet malm er oppført tørrvekt.

Generatorenes yteevne var 613 kVA. Dessuten ble leid 110 kVA av Dunderlandsverket.

Driftsselskapet Mofjellet Gruber A/S's forpaktning utløp 31. oktober 1945.

Deretter har Bergverkselskapet Nord-Norge A/S atter overtatt disponeringen av Mofjellet Gruber og sine eiendommer.

7. *Bossmo og Malmsaug Kisgruber* i Nord-Rana herred tilhører A/S Inger v/ Jacob Kjode A/S, Bergen, som opprettholder bergverksrettighetene ved fristbevilling.

8. *A/S Rødfjeldet Kisgruber* opprettholder ved fristbevilling sine anvisninger i Nord-Rana herred.

Molybdénglans.

9. *Oterstrand Gruber* i Gildeskål herred eies av A/S Det Norske Bergselskab, Oslo, nå under forvaltning av Direktoratet for fiendtlig eiendom.

Det gjennomsnittlige belegg var 85 mann i årets første 4 måneder. Ved kapitulasjonen stanset driften helt. I arbeidslønn ble betalt kr. 164 162.32

Oterstrandfeltet: Ingen drift.

Laksådalgruva: Under forberedende arbeider er oppført 26.1 l. m sjakt = 104.4 m³. Under avbygging er strosset 1 745 m³. Det er pumpet 205 m³ vann ut av gruva.

Utfordret av gruva er 3 316,9 tonn råmalm og 1 218,7 tonn berg. Av råmalmen er produsert ved flotasjon 8,725 tonn molybdénglanskonsentrat. 13,100 tonn konsentrat ble eksportert.

Generatorenes yteevne var 208 kVA.

Grafitt, feltspat, kvarts, kalkstein m. v.

10. *A/S Skaland Grafitverk*, Berg herred i Senja.

Det gjennomsnittlige belegg for de 13 bergmåneder var 62 mann, som ble betalt kr. 209 651,52 i arbeidslønn.

Det var produksjonsstans fra 28. april til 23. september, og det reduserte belegg i denne tid var vesentlig beskjeffiget med reparasjonsarbeider.

Under forberedende arbeider: Grunnstollen + 150 m ble inndrevet 12.90 meter til totalengde 93 meter.

På etasje 245 ble tverrslaget mot vestre gang inndrevet 27.60 m til totalengde 65 meter. Herved ble også vestre gang åpnet for produksjon.

Under oppfaring: På etasje 330 toppgangen ble inndrevet 54.40 l. m feltort mot nord.

I samme gang på etasje 245 ble inndrevet 12.30 l. m feltort mot nord til totalengde 184 meter. Herved ble toppgangen på denne etasje oppfart i sin helhet.

I Bjørnstad gruve på etasje 245 ble drevet 14.10 l. m feltort mot sør. På samme etasje ble det i vestre gang drevet 17.20 l. m feltort mot nord.

I Grunnstollens nivå ble det i gang III drevet 9.70 l. m feltort mot nord til gangens utkiling.

I toppgangen ble mellom etasjene 245 og 370 og over 370 drevet i alt 96.30 l. m stigort.

I alt er brutt 3 355.24 m³ og fordret 8 156.75 tonn grafittmalm og 902.25 tonn gråberg.

Til flotasjonsverket ble levert 4 637.39 tonn rågods, som utbrakte: 550.02 tonn grafittkonsentrat, 110.37 tonn batterigrafitt, 171.17 tonn støperigrafitt.

11. A / S Mineral, Meløy herred.

I årets fire første måneder var det gjennomsnittlige belegg 90 mann og i månedene juni—november 15 mann. I mai og desember var intet belegg. Det ble betalt i arbeidslønn kr. 168 984.50.

Produksjonsdriften stanset helt ved kapitulasjonen og selskapet ble tatt under forvaltning av Direktoratet for fiendtlig eiendom. Senere var det bare vakthold og reparasjonsarbeider til utgangen av september, deretter omsikting av konsentrat i oktober—november.

Ingen forberedende arbeider eller oppfaring ble utført.

Under a v b y g g i n g ble strosset 2 093 m³.

Utfordret av gruva ble 5 024 tonn gruvegods, hvorav ble utsjeidet 387 tonn gråberg. Av de resterende 4 637 tonn råmalm ble fremstilt ved flotasjon 283.48 tonn grafittkonsentrat.

Vannkraftanlegget utvikler 500 HK og driver en generator med yteevne 70 kW.

12. Drag og Hundholmen Feltspatbrudd i Tysfjord herred eies av firmaet Harald Stange & Co. A/S, Oslo.

Det var ingen drift i 1945. Kaier og bygninger er en del skadet etter tyskernes rekvisisjoner.

13. Nordland Portland Cementfabrik A/S, Tysfjord herred.

Produksjonen var bare i gang ca. 4 måneder med full driftstans i månedene mars, juli og desember. Gjennomsnittsbelegget i perioden august—november var 43 mann og i de 5 andre måneder 20 mann. Utbetalt i arbeidslønn ble kr. 151 957.19.

Det er drevet 87 m ort og tverrslag og 65 m stigort.

Til anvendelse ved sementfabrikasjonen ble brutt 10 850 m³ og fremfordret 24 614 tonn kalkstein og 2 576 tonn kvarts.

Driften har vært hindret dels ved tysk forbud, dels ved kull- og gipsmangel. Bedriften regner med å påbegynne modernisering av knuseanlegget i 1946.

14. Hammerfall Dolomittbrudd i Sør-Folla herred eies av A/S Norwegian Talc, Bergen.

Det var drift i ca. 7 måneder, for en stor del med ryddings- og istandsettingsarbeider. Gjennomsnittlig belegg i 7 måneder var 11 mann, i 3 måneder 5 mann. Utbetalt arbeidslønn var kr. 28 593.38. Det ble brutt 1 850 m³ fast fjell, hvorav ble utvunnet 3 700 tonn dolomitt.

Knuseanlegget ble istandsatt for drift ved årets slutt, og for dets drift innstallert en 50 HK motor. Man har planer om å bygge tak over siloen.

15. Orkla Kvartsdrift A/S, Helland i Sør-Folla herred, eies av Orkla Kvartsdrift A/S, Løkken Verk og Thamshavn.

Det var drift i $3\frac{1}{2}$ måned (januar—februar og oktober—desember) med gjennomsnittlig 29 mann, som ble utbetalt kr. 29 063.00 i arbeidslønn.

Det ble brutt 1 260 m³ fast fjell som ga 3 280 tonn kvarts. Avskipet til Thamshavn ble 4 268 tonn, lagerbeholdning ved årets utgang var 2 022 tonn.

16. Altermark Kleberstensgrube (Esjegruben) i Nord-Rana herred tilhører A/S Norwegian Talc, Bergen.

Det var noe redusert drift gjennom hele året med et gjennomsnittlig belegg av 23 mann, som ble utbetalt i arbeidslønn kr. 93 136.19.

Under oppfaring er drevet 20 l. m ort = 120 m³ og under a v b y g g - i n g er strosset 2 034 m³. Utbrutt i alt er 2 154 m³ og fordret 4 197 tonn talk og 1 888 tonn uholdig berg. Sendt til egen mølle ble 3 342 tonn talk.

Generatorenes yteevne var 76 kW.

Spredte opplysninger om forskjellige bedrifter.

17. Råna Nikkelmalmfelt i Ballangen herred.

Undersøkellesarbeidet ble fortsatt av A/S Malmundersøkelser, Oslo, inntil midten av oktober.

Belegget var i gjennomsnitt 32 mann i $9\frac{1}{2}$ måned og de ble betalt med kr. 89 548.17.

Det ble boret 673.23 l. m diamantborhull, drevet 75.70 l. m stoll = 302.8 m³ og utstrosset 152 m³, i alt uttatt 454.8 m³ fast fjell.

18. A/S Den Ankerske Marmorforretning, Fauske herred. Gjennomsnittlig arbeiderantall var 44 mann, som er utbetalt en gjennomsnitts arbeidslønn av kr. 90.00 pr. uke.

Det var ingen eksport i 1945 av råblokker, dolomitt eller kalkstein, men drift i bruddene for uttaking av råstein til fabrikkens behov.

Bedriften regner med rikelig arbeid i lang tid fremover.

19. Kvandal Kvartsbrudd, Leivset i Fauske herred, eies av fru Gude Schiermer, Oslo, men er utleid til Arnt & Aksel Braseth, Leivset.

Det var drift i ca. 6 måneder med et gjennomsnittsblegg av 6 mann, som ble utbetalt i arbeidslønn kr. 11 021.50. Det ble uttatt 2 684.3 tonn kvartsitt, herav ca. 1 600 tonn av gamle beholdninger.

Skiping av kvartsitt til smelteverkene i Sulitjelma og Orkla Metal A/S foregikk i siste halvdel av året.

20. Leivset Aktiekalkbrænderi i Fauske herred. Det var redusert drift hele året med 3 mann i gjennomsnitt. Arbeidslønn var kr. 11 458.00. Kalkovnen stod fra april til november grunnet kullmangel.

Produksjon: 290 tonn ulesket kalk, 52 tonn gjødningskalk, 2.2 tonn kalkstein.

Bedriften ser fremtiden bekymringsfullt i møte på grunn av dyre kull og lave kalkpriser.

21. A/S Kistrand Skiferbrudd, Valnesfjord i Fauske herred. Det ble utført 2 821 dagsverk av et gjennomsnittlig belegg på 20 mann, med samlet arbeidslønn kr. 41 278.47.

Det ble produsert 200 000 stk. takskifer.

Driften var stanset i 3 måneder etter kapitulasjonen.

22. Mårnes Kvartsittbrudd, Leikanger i Gildeskål herred, eies og drives av A/S Inger, Bergen (Jac. Kjøde A/S).

Det var ingen drift i 1945, bare innlasting av stein fra eldre beholdninger for skiping noen dager i november og desember med ca. 40 mann. Utbetalt i arbeidslønn ble kr. 3 917.17.

23. Meløy Glimmerbrudd, Ågskaret i Meløy herred, drives av A/S Malmundersøkelser, Oslo.

Det var drift i 4 måneder inntil kapitulasjonen med gjennomsnittlig 16 mann med en arbeidslønn på kr. 23 253.82.

Det ble brutt 775 m³ som ga 7,803 tonn råglimmer.

Ved behandling ved Sandaker Glimmerbrudd, Modum, oppnåddes 0,506 tonn blokkglimmer og 2,430 tonn spaltglimmer.

Fra lensmennene innkam 222 skjerpeanmeldelser.

Det ble utstedt 92 mutingsbrev og meddelt 2 239 fristbevillinger.

Beretning om bergverksdriften i Finnmark bergdistrikt i 1945.

(Gitt av bergmester J. C. Torgersen 23. mai 1946.)

I beretningsåret 1945 har ingen gruvedrift funnet sted i bergdistriktet etter de store ødeleggelser som fant sted høsten 1944 under krigshandlingene i Nord-Norge.

For A/S Sydvaranger ble selskapets anlegg i gruva, ved oppberedningsverket og dampsentralen mer eller mindre ødelagt. I beretningsåret har etter krigsskaden foregått oppryddings- og reparasjonsarbeider samt forberedelser for permanent oppbygging.

I alt har det vært beskjeftiget ved disse arbeider fra 217 til 367 kroppsarbeidere og fra 52 til 61 funksjonærer. Til lønninger og naturalytelser for arbeidere og funksjonærer er det i alt gått med kr. 1 615 711.00.

Skiferdriften i Alta har likeledes vært hindret på grunn av ødeleggelsene i 1944. Her ble alle anlegg rasert, og i beretningsåret er lite blitt gjort, da befolkningen først måtte skaffe seg tak over hodet. Det har vært

påpekt betydningen av at denne industri må bli gjenreist så snart som mulig, da skiferdriften kan bli til stor hjelp under oppførelsen av den permanente bebyggelse i Finnmark og Nord-Troms. Det er også kommet forespørsel om betydelige leveranser av skifer til Storbritannia, hvortil Altaskiferen har vært levert gjennom en årrekke på grunn av sin gode kvalitet. Før driften kan gjenreises etter A/L Alta Skiferbrudds planer, må bolig- og arbeidsforholdene i Alta bedres.

Normalt arbeidet det før krigen ca. 700 mann i produksjonen.

Ved skiferbruddene i Sørstraumen, Kvenangen herred, tilhørende Peder Olsen, Sørstraumen, håper en å få en mindre drift i gang sommeren 1946.

Ved Vaddas gruver, Oksfjorddal, Skjervøy herred, tilhørende A/S Vaddas Gruber, Sulitjelma er det ved kgl. res. av 20. oktober 1945 gitt selskapet tilatelse til å la driften hvile ved gruvene til utgangen av året 1950.

Fra lensmennene er det innkommet i alt 21 anmeldelser. Det er utstedt 20 mutingsbrev og utferdiget 1132 fristbevillinger, hvorav 31 til Staten.

Foreløpig beretning om bergverksdriften på Svalbard i året 1941.

(Gitt av bergmester Gunnar Aasgaard 21. november 1946.)

I året 1941 fortsatte produksjonsdriften utover vinteren ved 4 gruver som tidligere hadde vært i gang, nemlig ved Store Norske Spitsbergen Kulkompanis gruve nr. 1 og 2, ved Sverdrupbyen og Longyearbyen og ved det russiske selskap Arktikugols 2 gruveanlegg ved Barentsburg og Grumantbyen. Dessuten fortsatte oppfarings- og undersøkelsesdriften ved Store Norskes Sveagruven i Braganza og ved Arktikugols Pyramidegruven ved Billefjorden, hvor det etter hvert var ferdigoppført tilstrekkelig bygninger for den kommende produksjonsdrift, men det var ikke bygd noen anlegg for transport av kullene ned til fjorden (ca. 1 km). I begynnelsen av mai 1941 hadde dessuten Kings Bay Kull Comp. A/S, hvis aksjer er på Statens hender, gjenopptatt driften i Ny-Ålesund ved Kongsfjord. Det hadde imidlertid ikke vært noen drift ved Norske Kulfelter A/S eller ved skipsreder Jacob Kjødes anlegg på gips og anhydritt i Skansbukta og ved Tempelfjorden. — Driften fortsatte inntil slutten av august i 1941, da hele befolkningen på Svalbard ble evakuert, først russerne til Russland og beleggene ved de norske gruver og fangstmennene til Storbritannia med avreise fra Grønfjorden om kvelden den 3. september.

Befolkningen ved de forskjellige anlegg og fangsthytter var omtrent som i nedenstående oppstilling:

Norske:

Sysselmann, bergmester, post og telegraf med familier	14	
Ved anleggene i Longyearbyen med Sverdrupbyen og		
Sveagruven, gjennomsnitt	601	
Familienes kvinner og barn sammestед omkring	107	
		708
Moskushamn	2	
Ny-Ålesund	79	
Fangstfolk	18	
Total norske omkring	821	821

	Overført	821
Russiske (31. juli 1941):		
Barentsburg	1 113	
Grumant	609	
Pyramiden	89	
Total russiske omkring	1 811	1 811
Total gjennomsnitt for 1941 omkring		2 632

Helt nøyaktige tall fra selve evakueringen har det ikke lyktes meg å få.

Det er ikke innkommet noen anmeldelser, men det er tilstått skipsreder Jacob Kjode 2 utmål på østsiden av Tempelfjorden.

Med hensyn til de forskjellige foretak kan videre nevnes: *Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S*, som har hovedkontor i Oslo, hadde ingen arbeidskonflikter, men var truet av en alvorlig ildebrann i ventilasjonsstollen i gruve 2 ved søndre tverrslag 2 den 31. mars. Det var nær blitt en katastrofe for denne gruve, og det arbeiddes omkring 1 måned før brannen var helt slokt. En stiger og tre arbeidere omkom av kullsforgiftning. Også gruve 1's belegg måtte tas til hjelp, og hele produksjonsdriften stoppet i flere uker. — Etter det første flåtebesøk den 31. juli 1941, falt også produksjonen meget sterkt, idet nervøsiteten var ganske stor, da det trakk ut før flåten kom tilbake i de siste dager av august måned. Den produksjonen som da ble oppgitt, var delvis fiktiv, idet telegrammene skulle gi inntrykk av at driften fortsatte normalt. Det var også bare få båter som kom opp ut på sommeren, således at utskiftningen av folk heller ikke var så stor.

Kullgangen fortsatte i gruvene nr. 1 og 2, stort sett med ca. 70 cm mektighet, og man påtraff en del forkastninger som fordyret arbeidet. — I gruve nr. 3 var det oppfaringsdrift en kort tid. — Ved Sveagruven var det vinteren 1940/41 en styrke på 19 mann som foretok utbedringer av bygningene og fortsatte oppfaringsdriften i den vestre gruve. Her var mektigheten på kullgangen fremdeles omkring 1—1,10 meter, og gangen ligger i det hele tatt svært jevn unntatt en mindre foll. På vårparten hadde man også begynt et innslag på den østre gruve, 360 meter østenfor brannstedet i gruve, og man hadde der avblottet et kullag med 4,07 meters mektighet, rene kull unntatt en skiferstripe på 5 cm. — Selskapet hadde i 1941 en produksjon på 144 997 tonn. Skipningen inklusive bunkers hadde vært 37 087 tonn, derav til Norge 24 091 tonn og til Island og andre land med kullbåter som rømte eller ble tatt som prise 8 912 tonn, og krigsforlist 2 076 tonn.

Verdien av kullene er oppgitt å ha vært kr. 35,00 pr. tonn.

Før evakueringen ble hele det nye kullageret på omkring 134 000 tonn antent, og det ble foretatt ødeleggelser på kraftstasjonen og på taubanene fra gruvene, således at det ikke skulle være mulig for tyskerne å gjenoppta drift, hvis disse kom til Svalbard etter evakueringen. Ødeleggelsene ble delvis foretatt ved sprengning, men også ved fjernelse av viktige maskindeler, således at det ikke skulle behøves å ta for lang tid å få driften i gang igjen, når disse maskindeler ble brakt tilbake etter krigens slutt. I Sveagruven ble intet ødelagt, men som det vil være alminnelig kjent nå, ble bebyggelsen både i Longyearbyen og Sveagruven praktisk talt helt nedbrent av tyskerne i 1943 og 1944. I Sverdrupbyen ble 2 hus skutt i brann, og det var atskillig granatskade på resten av bebyggelsen.

Kings Bay Kull Comp. A/S.

Første båt gikk fra Ålesund den 24. april og ankom til iskanten utenfor Ny-Ålesund ved Quade-Hook, 7. mai 1941. Det ble straks igangsatt reparasjonsarbeid på kaien og overhaling og reparasjon på den gamle og den nye kraftstasjonen. En ny gruve, Esther II, ble anlagt sønnenfor de gamle gruveinnslag, og ved evakueringen var det neddrevet en hovedsynk til et dyp av 140 meter med fall 1 på 5, oppdrevet en ventilasjonsstigort og påbegynt 8 tverrslag. Kullgangen hadde en gjennomsnittlig mektighet på omkring 2,5 meter. Ved evakueringen den 27. august 1941 ble både det nye kullager på omkring 1 160 tonn og det gamle på ca. 7 000 tonn brent, kraftstasjonen ble ødelagt ved sprengning og likeså sprengstofflagrene. Denne eksplosjon ødela en masse vindusruter i Ny-Ålesund. — Ved fortsatt normal drift og øking av arbeidsstyrken hadde ledelsen regnet å kunne produsere i løpet av sommeren 7—8 000 tonn, som ville ha kunnet gi overskudd. Med det belegg på 79 som det var ved evakueringen, ville det kunne vært produsert 3—4 000 tonn kull, som ville ha kunnet betale start- og driftsomkostningene for sommeren.

Norske Kulfelder A/S har bare hatt vakt på 2 mann ved anleggene i Moskushamn siden driften sluttet i april 1940. De samme mannskapene har også hatt tilsyn med skipsreder Kjødes anlegg ved gipsbruddene i Skansbukta og Tempelfjorden.

Bjørnøen A/S med hovedkontor i Oslo (aksjene tilhører Den norske stat) har ikke hatt drift på Bjørnøya, men det har vært holdt vakt på kringkastingsstasjonen av mannskaper fra Værvarslinga i Tromsø. — Hele anlegget ble ødelagt av allierte styrker i juli 1941, da administrasjonsbygningen og lagerbygningen ble brent, og brakkene og anleggene samt de svære radiomastene ble skutt ned.

Arktikugols drift i Barentsburg har hovedsakelig foregått i gruen på Kapp Heer, og det er drevet forbindelsesstoll fra denne og inn til hovedgruen ved Barentsburg. Det hadde vært atskillig nybygg ved sjakt 5 på Kapp Heer, hvor det bl. a. var oppført en ny transformatorstasjon og vannbeholdere samt noen beboelseshus. — Kullgangen har i gruen på Kapp Heer en mektighet fra 1,4—1,7 og opptil 2 meter, men det er nokså stor askegehalt.

Den elektriske forbindelsesbane mellom Barentsburg og anleggene på Kapp Heer var blitt overbygd i løpet av vinteren 1940/41. — Driften i Grumantbyen var fortsatt hovedsakelig i den østre del av feltet. Kullmektigheten var omtrent 1,2—1,3 meter rene kull.

Undersøkelles- og oppfaringsarbeidet i Pyramidegruen og oppbyggingen av anlegget var fortsatt i 1941 med et belegg på 89 mann.

Kullproduksjonen til 1. august ble oppgitt til 183 674 tonn og skipningen inntil 1. august 109 414 tonn. Russerne antente selv sine kullagre før evakueringen, og mange av bygningene ble også brent. Både Barentsburg og Grumantbebyggelsen ble helt ødelagt ved det tyske angrep i 1943, mens anleggene i Pyramidegruen har fått bli helt urørt.

På grunn av evakueringen og de vanskelige forhold for selskapene under krigstiden har det hittil ikke vært mulig å få helt nøyaktige bedriftsinnberetninger, men jeg håper til statistikken i 1946 å kunne gi fullstendige oppgaver fra kulldriften på Svalbard også for 1940 og 41. Etter de foreløpige tall som jeg har angitt ovenfor, skulle produksjon og skipning i 1941 ha vært omkring:

	Produksjon	Skipning
Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S	144 997 tonn	37 087 tonn
Kings Bay Kull Comp. A/S	1 160 »	—
Arktikugol (til 31. juli 1946)	183 674 »	109 414 »
Total	329 831 tonn	146 491 tonn

Foreløpig beretning om bergverksdriften på Svabard i året 1945.

(Gitt av bergmester Gunnar Aasgaard 20. november 1946.)

Etter evakueringen den 3. september 1941 lå all gruvedrift på Svalbard nede inntil sommeren 1945 da driften ble gjenopptatt av Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S i Longyeardalen og i Braganza samt av Kings Bay Kull Comp. A/S ved Kongsfjorden. Som nevnt i beretningen for 1941 var bebyggelsen i Longyearbyen, Sveagruven, Barentsburg og Grumantbyen praktisk talt helt ødelagt under tyske angrep i 1943 og 1944, mens Sverdrupbyen hadde fått to hus brent og granatskade på andre. Bare anleggene i Pyramidegruven var urørt i det sentrale Vest-Spitsbergen. Lengre nord viste det seg at anleggene i Ny-Ålesund var blitt beskutt i de siste krigsårene. Tre hus var brent, og det var atskillig granatskade. Også fangsthytter var brent i Krossfjorden og på nordkysten.

Etter evakueringen hadde tyskerne i 1941 slått seg ned i Longyearbyen og opprettet en værvarslingsstasjon inne i Adventdalen. De måtte fortrekke da en norsk ekspedisjon på isbryteren «Isbjørn» og ishavsskuten «Selis» kom til Isfjorden i 1942. De to båter ble senket av tyske fly den 14. mai. Under bombingene og under ekspedisjonen senere i land, ble i alt 15 mann drept, men nordmennene holdt senere Isfjorddistriktet besatt, tross diverse tyske angrep.

I løpet av vinteren etter bombingene av anleggene i 1943 da også de to kull-siloer ved gruve 2 ble satt i brann, hadde varmen forplantet seg under snøen opp i den høyereliggende kullgang og satt denne i brann. Senere ble også selve hovedgangen satt i brann av nedraste kullstykker, etter de opplysninger som er gitt. Høsten 1944 ble derfor slukningsmannskaper, bestående av tidligere gruvearbeidere og formenn, sendt opp fra Storbritannia sammen med den militære avløsning. De greide i løpet av vinteren 1944/45 ved et fremragende arbeid å begrense brannen, men de manglet vann til effektiv slokking. Våren 1945 ble to store pumper og 5" rørledninger sendt opp med første krigsskip som kom opp med avløsning for garnisonen, og i løpet av sommeren 1945 lyktes det å slokke varmen ved det nye hovedstollinnslaget, men elvevannet frøs for tidlig til at man fikk slokt brannen også i den øvre kullgang.

Et mindre brannsted østenfor denne hovedstoll, H. 2. N., Hovedstoll nr. 2 mot Nord, er blitt innsirklet i 1946, og meningen er etter hvert også å innsirkle brannen i øvre kullgang. Å få en effektiv slokking i det oppsprukne fjell nær dagen etter så lang tid, må anses håpløst etter erfaring ellers på Svalbard. — Avløsningsmannskaper for slokkingen var blitt sendt opp fra Norge tidlig våren 1945, og i slutten av juli kunne ytterligere arbeidsstyrker sendes opp etterat garnisonen var blitt overflyttet til Moskushamn, således at de gjenværende hus i Sverdrupbyen og Longyearbyen kunne disponeres av Store Norske.

I begynnelsen av august ble også den første ekspedisjon med arbeidere sendt av Kingsbayselskapet til Ny-Ålesund for å gjenoppta driften der. Begge selskaper måtte først gå i gang med opprydningsarbeider og gjenoppførelsen av de nødvendige boliger for å skaffe plass til flere folk for å kunne oppta driften i gruvene. Russerne sendte opp en ekspedisjon i to mindre krigsskip i september 1945 for å skaffe seg full oversikt over skadene og hvordan forholdet lå an for gjenopptagelse av driften, men de etterlot ingen mannskaper for gruvedrift i 1945.

Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S.

Under oppholdet i London hadde selskapets tekniske ledelse bestilt lemmebarakker og en dampturbin i Sverige, ennvidere lagring- og lasteanlegg og gruvmaskiner i England og U. S. A. for at de kunne være klar til oppsending, så snart krigen var opphørt. Først ble kaiene reparert og deretter ble de nødvendige lagerhus og barakker oppsatt. Da kraftstasjonene var ødelagt, måtte man foreløpig hjelpe seg med transportable dieselmotoraggregater, som velvilligst ble utlånt av garnisonen. I kraftstasjonen i Longyearbyen viste den ene kjel seg å være uskadt, så den kunne settes i gang etter overhaling, og den svenske dampturbin ble ferdigmontert og satt i drift 24.—25. oktober. Samtidig var taubanen fra gruve 1 til sentralstasjonen¹ ferdig reparert, og gruve 1 ble satt i drift for oppfaring og foreløpig produksjon av kull til kraftstasjonen og husbehov. Samtidig fortsattes oppbyggingen av barakker og anlegg, og det ble også oppsatt en reserve kraftstasjon med et amerikansk dieselaggregat på 315 kW.

Ved Sveagruven var den gamle kraftstasjon helt ødelagt, og det ble oppsatt en midlertidig kraftstasjon med to liknende dieselaggregater på tilsammen 630 kW.

Den planlagte mindre produksjon både i gruve 1 ved Longyearbyen og i Sveagruven ble dessverre forpurret ved at en båt med 150 mann og gruvmaskineri m. v. ikke greide å komme opp i polarmørket høsten 1945. Det ble derfor bare en arbeidsstyrke i selve gruvedriften på omkring 60 mann i gruve 1 og vel 20 mann i Sveagruven. Resten av styrkene måtte benyttes til gjenoppbyggingen som fortsatte utover vinteren 1945/46. Vinterbelegget var i Longyearbyen og

¹ Denne viktige taubanestasjon hadde heldigvis unngått ødeleggelse, sannsynligvis fordi den var blitt dekket av røk og varme fra propslagrene og nærliggende bygninger.

Sverdrupbyen 276, iberegnet 2 telegrafister for staten, og ved Sveagruven 68, tilsammen 344 mann. Den første kullproduksjon gikk som nevnt bare til eget behov.

Kings Bay Kull Comp. A/S hadde også fra London innkjøpt en dampturbin i Sverige og en messebygning og fire barakker, idet selskapet var forberedt på at også hele Ny-Ålesund kunne være nedbrent. Man hadde nemlig ikke fått noen beretninger derfra i de siste krigsårene. Imidlertid var byen øyensynlig blitt beskyttet med branngranater, idet to funksjonærboliger og sykehuset var brent og dessuten atskillige hus skadd av granater, men ikke verre enn at de kunne tas i bruk, og arbeidsstyrken ble etterhvert økt til 160 mann.

Begge kraftstasjoner viste seg å være så ødelagt at en måtte også her ordne seg med foreløpig kraft fra mindre dieselaggregater, til en fikk oppbygd en provisorisk kraftstasjon med en kjel fra den gamle kraftstasjon for drift av den nyinnkjøpte dampturbin fra Sverige. Den nye gruve, Esther II, var fylt av vann og is, og det meste av sommeren gikk med til tømning av gruve. Det var derfor bare en ny inndrift på 112 meter i synken og 304,15 meter i orter og tverrslag i de siste måneder av 1945. Produksjonen var 3 893,6 tonn kull. Vinterbelegget 1945/46 var 141 mann.

Norske Kulfelter A/S hadde ingen drift eller mannskaper ved anleggene i Moskushamn, men garnisonen overvintret der. Ved gipsgruvene var det heller ingen drift.

Det samlede belegg vinteren 1945/46 på Svalbard var således ved Store Norske 344, ved Kings Bay 141, dessuten lå 2 ved Russekjeila på fangst, tilsammen 487 mann foruten garnisonsstyrken.

Da selve gravedriften ved alle anlegg først kom i gang i de siste måneder av året ble det bare liten oppfaringsdrift i 1945, og kullproduksjonen ble noen tusen tonn til eget behov.

Jeg vil gi en korrigering av tallene for produksjon og arbeidsbelegg for årene 1940, 1941 og 1945, hvis det er mulig senere å få nøyaktigere oppgaver.

Jeg vil til slutt få nevne at alle radiostasjoner på Svalbard var blitt ødelagt, og den norske stat opprettet derfor en midlertidig stasjon ved Longyearbyen og dessuten en på Bjørnøya og en på Hopen. Dessuten hadde kullselskapene midlertidige stasjoner ved Sveagruven og i Ny-Ålesund. — Det viste seg da krigen var slutt at tyskerne hadde opprettet værværslingsstasjoner, foruten den tidligere nevnte i Adventdalen, også i Stormbukta og på Hopen og i Rijpfjorden på Nordøstlandet, og det sies også at de skal ha hatt en stasjon på Lågøya. Da flere fangsthytter, som nevnt, var brent på Nordkysten, er det mulig at de også kan ha hatt andre anlegg som er blitt ødelagt.

Norges Offisielle Statistikk, rekke X. (Statistique Officielle de la Norvège, série X.)

Rekke X.

Trykt 1946.

- Nr. 101. Norske skip i utenriksfart 1938 og 1939. (*Navigation extérieure de la marine marchande norvégienne.*)
- 102. Nasjonalinntekten i Norge 1935—1943. (*Revenu national en Norvège.*)
- 103. Arbeidslønninger i industrien 1943 og 1944. (*Salaires des ouvriers industriels.*)
- 104. Industriarbeidertrygden 1940—1942. (*Assurances de l'État contre les accidents pour les travailleurs de l'industrie.*)
- 105. Norges bergverksdrift 1944. (*Mines et usines.*)
- 106. Norges private aksjebanker og sparebanker 1942. (*Statistique des banques privées par actions et des caisses d'épargne.*)
- 107. Forsikringsselskaper 1944. (*Sociétés d'assurances.*)
- 108. Norges industri 1943. (*Statistique industrielle.*)
- 109. Norges private aksjebanker og sparebanker 1943. (*Statistique des banques privées par actions et des caisses d'épargne.*)
- 110. Meieribruket i Norge 1944. (*L'industrie laitière de la Norvège.*)
- 111. Norges handel 1944. (*Commerce.*)
- 112. Norges kommunale finanser 1941—42. (*Finances des communes.*)
- 113. Norges private aksjebanker og sparebanker 1944. (*Statistique des banques privées par actions et des caisses d'épargne.*)
- 114. Kommunenes gjeld m. v. 1945. (*Dette etc. des communes.*)
- 115. Norges Brannkasse 1941—43. (*Statistique de l'office national d'assurance contre l'incendie.*)
- 116. Norges postverk 1945. (*Statistique postale.*)
- 117. Jordbruksstatistikk 1945. (*Superficies agricoles et élevage du bétail. Récoltes etc.*)
- 118. Sinnssykehusenes virksomhet 1942. (*Statistique des hospices d'aliénés.*)
- 119. Veterinærvesenet 1944. (*Service vétérinaire.*)
- 120. Telegrafverket 1944—45. (*Télégraphes et téléphones de l'Etat.*)
- 121. Syketrygden 1943. (*Assurance-maladie nationale.*)

Rekke X.

Trykt 1947.

- Nr. 122. Kriminalstatistikk 1943 og 1944. (*Statistique de la criminalité pour les années 1943 et 1944.*)
- 123. Statistisk-økonomisk oversikt over året 1946. (*Aperçu de la situation économique.*)
- 124. Norges handel 1945. (*Commerce.*)
- 125. Norges fiskerier 1943. (*Grandes pêches maritimes.*)
- 126. Norges private aksjebanker og sparebanker 1945. (*Statistique des banques privées par actions et des caisses d'épargne.*)
- 127. Veterinærvesenet 1945. (*Service vétérinaire.*)
- 128. Arbeidslønninger 1945. (*Salaires des ouvriers.*)
- 129. Forsikringsselskaper 1945. (*Sociétés d'assurances.*)
- 130. Norges bergverksdrift 1945. (*Mines et usines.*)

Statistisk Sentralbyrå har dessuten bl. a. gitt ut disse verker:
Statistiske Meddelelser. 12 nr. i året. (*Bulletin mensuel du Bureau Central de Statistique.*)
Månedsoppgaver over vareomsetningen med utlandet. Trykkes månedvis. (*Bulletin mensuel du commerce extérieur.*)
Fortegnelse over Norges Officielle Statistikk m. v. 1828—31. desember 1920. Kristiania 1889, 1913 og 1922. (*Catalogue de la Statistique Officielle.*)
Statistiske Oversigter 1914. Kristiania 1914. Statistiske Oversikter 1926. Oslo 1926. (*Résumé rétrospectif 1914 et 1926.*)

Alle verker er til salgs hos H. Aschehoug & Co., Oslo.

Av følgende årganger av «Statistisk Årbok» og «Norges Handel» er Byråets beholdning meget knapp, og Byrådet er takknemlig for å få overlatt enkelte eksemplarer:

Statistisk Årbok samtlige årganger til og med 1940.

Norges Handel samtlige årganger til og med 1915, dessuten 1921, 1927, 1934—1939.

23. mai 1947.